

Samfundet Omkring Os - 6.udg.

DEMOKRATI

Kim Ursin

Samfundet Omkring Os er udgivet af
DaMat v/ Kim Ursin
Bonderup Østergade 15, Bonderup
9690 Fjerritslev.
E-mail: kim@damat.dk.
Hjemmeside: www.damat.dk

Fotos er uden copyright tilknyttet medmindre andet er skrevet.

Ansvarshavende redaktør: Kim Ursin

Samfundet Omkring Os er sat med Calibri

Bogen er udgivet "as is", dvs. at der nok vil være stave- og slåfejl.

© DaMat 1998-2015

© Kim Ursin 1998-2015

6. udgave

Bogens indhold er underlagt dansk lov om ophavsret. Du må linke til bogen på din egen side, du må udskrive den til eget brug, du må ikke udskrive eller trykke den til andre, hverken gratis eller mod betaling.

Kim Ursin

Samfundet Omkring Os

DEMOKRATI

Indholdsfortegnelse

Forord Politik handler om holdning, viden og hvad der er praktisk muligt 6

Kapitel 1 Definition af styreformer 8

- Demokrati
- Diktatur
- Diktatur eller tvivlsomt demokrati
- Det kommunistiske demokrati
- Anarki

Kapitel 2 Definitionen af politik 11

- Rammerne for politik
- Maslows behovspyramide

Kapitel 3 Grundlæggende demokrati 13

- Forudsætning for et demokrati
- Repræsentativt demokrati
- Storkredse
- Hvilken person må stille op?
- Hvilket parti må stille op?
- Hvem må stemme?
- Uvalgbar
- Partiliste eller sideopstillet
- Kandidaten
- Spærregrænse
- Industrielt demokrati
- Økonomisk demokrati
- Konkurrencedemokrati
- Nærdemokrati
- Ophævelse af demokrati

Kapitel 4 Demokratiets historie 18

Kapitel 5 Udvalgte skelsættende begivenheder 22

- Kanslergade forliget (1929)
- Samarbejdspolitikken (1940-43)
- Oliekrise (1970erne)
- Kartoffelkuren (1986)
- Efterlønsagen (1998)
- 11. september 2001

kapitel 6	Folketinget 27 <ul style="list-style-type: none">Hvordan kommer et parti i FolketingetGrundlovenMagtdelingslæreRegeringenHvem sidder i FolketingetPartikrise eller ejFolkeafstemning
Kapitel 7	Folketinget og den politiske proces 30 <ul style="list-style-type: none">Hvordan bliver en lov til EUHandlingsrammerFolketing kontra regeringFolketinget
Kapitel 8	Bevægelse, interesseorganisation og partier 32 <ul style="list-style-type: none">Interessefremføring og korporatisme
Kapitel 9	Vælgere og ideologi 33 <ul style="list-style-type: none">Klassepartier og ideologi 45Ideologier i korte trækMarginalvælgereKvinderKlasseskel - relativ fattigdomMediernes rollePopulismeRealpolitik
Kapitel 10	Mediernes rolle 37 <ul style="list-style-type: none">MeningsmålingerPolitiske tricksPolitisk korrupsion

Forord

Politik handler om holdning, viden og hvad der er praktisk muligt.

Gennem tiden er jeg alt for ofte blevet rystet over, hvor stor uvidenhed nogle har omkring politik. Selv politiske kandidater til Folketinget virker til ikke at kende til det meste fundamentale som magtdelingslære, grundloven, betalingsbalance etc., som man bør kende til for at kunne forholde sig til en politisk debat.

Hvordan skal man træffe en beslutning uden at have viden?

Som jeg flere gange kommer ind på i bogen, så handler politik om at man har en holdning, men så sandelig også om viden.

Hvis man hverken har det ene eller det andet, så ender man med at stemme ud fra hvem der virker flink, men så bliver man altså et meget nemt offer for kandidaten, men også for en avisholdning.

Mange aviser og tv stationer har fået politiske kommentatorer, der forsøger at forklare politiske handlinger som om det var en fodboldkamp. Meningsmålinger bliver til historien, mens de politiske budskaber forsvinder.

Og man skal være godt naiv for at tro på, at disse kommentatorer ikke har en dagsorden - nemlig at dreje tingene så det bliver negativt, fordi negative historier sælger bedre.

Dansk Folkeparti var et af partierne bag at man beskar dagpengene. Da man vedtog dette var forudsætningen at der ville være ca. 4000 mennesker, der faldt ud af dagpengesystemet. Virkeligheden viste nærmere 40.000. DF ændrede holdning og angav begrundelsen til at konsekvenserne var værre end forudset.

Kommentatorerne udlagde dette som populisme, valgflæsk og vægelsind, hvilket det kan være, men det kunne jo også være at netop den begrundelse man angav.

Men det havde jo ikke været en god historie og det er dybeste set det som medierne arbejder med, at lave - eller skabe - en god historie.

Hvad mener partierne?

Liberal Alliance var nødt til købe annoncer for at fortælle om deres politik, fordi det eneste aviserne ville skrive om, var hvor mange procenter man lå til i meningsmålingerne. De politiske budskaber blev mødt med et skuldertræk.

Nu er LA et etableret parti og kommer tit til orde i pressen. Men hvor tit hører du om Alternativet eller Kristendemokraterne? Hvordan ved du, hvad de partier står for? Uden millioner i ryggen er det svært, for ikke at sige umuligt, at komme til orde,

og det er demokratisk et stort problem efter min mening.

Opsøg din viden

Det er nødvendigt at man som vælger kender noget til, hvordan det politiske system er opbygget, at man kan gennemskue debatten og ligeså vigtigt forstår, hvad der ikke bliver sagt.

Ellers ender det med at man stemmer i blinde, eller måske ud fra en mere eller mindre tilfældig sag, hvor en politiker erklærer at **nu skal der ske noget.**

Jo mere viden du har, jo bedre kan du forstå, hvad der sker i politik.

Fx er der påstanden:

”der er blevet mere relativ fattigdom i Danmark de seneste ti år”.

Dette er information og pressen eller politikernes information er oftest sande. Imidlertid skal det ikke forveksles med viden. Viden er det som du omdanner din information til.

Hvis man ikke ved hvad ”relativ fattigdom” er, kan man forledes til at tro, at der er kommet flere fattige i Danmark. Og det er jo skidt, ergo må regeringen have fejlet og konklusionen kan blive at man så stemmer på nogle andre.

Men relativ fattigdom betyder at

i forhold til gennemsnittet er der blevet flere fattige, men det fortæller intet om, der er kommet flere fattige eller ej. Altså fattige, der ikke kan få mad på bordet og tag over hovedet.

Faktisk stiger relative ulighed **også**, hvis der kommer flere i arbejde og flere i uddannelse. Forklaringen på stigningen kan også betyde at fattigste faktisk er blevet "rige", men bare ikke i forhold til de rigeste.

Sagt med andre ord, hvis min nabo stiger med 10.000 kr. om året og jeg kun stiger med 5.000 kr. så er jeg blevet relativt fattigere end naboen, men jeg har jo fortsat 5.000 kroner mere.

Men, det kan også være fordi politikerne har nedsat ydelserne på fx kontanthjælp og det er jo ikke nødvendigvis sikkert du er uenig i det. Det kan også være fordi gennemsnitslønnen er faldet **og** der er kommet flere i arbejde. Eller.... Ja, der kan være mange begrundelser.

Min pointe er, at før du kan bruge den information om relativ ulighed, så må du indsamle yderligere informationer og omdanne dette til viden, først da kan du beslutte om det egentlig er godt eller skidt.

I dette eksempel kan relativ ulighed dække over at det går fantastisk godt eller det stik modsatte.

Vores allerede kendte viden er altså altafgørende for hvordan vi bruger informationen. Og har vi ikke den viden, må vi skaffe os informationer nok til at få den viden.

For information skal du nok blive bombarderet med - specielt i et valgår. Men bliver denne information ikke til viden, så er du lige vidt.

Praktisk

Endelig handler politik om hvad der er praktisk muligt. S-SF lancerede Fair Løsning op til valget i 2011, der gav man udtryk for en lang række holdninger, bl.a. 40% lavere buspriser, ingen ventetid på skadestuer, en betalingsring om København osv.

Der er næppe nogen tvivl om at de to partier mente deres program, men det var ikke praktisk muligt og problemet var at partierne ikke havde erkendt (i hvert fald ikke officielt) dette inden valget, så da partierne dannede regering (med de Radikale), så forstod ingen hvorfor hele planen blev skrottet efter tre uger.

Der kan altså være en grund til at man overvejer en politikers visioner og holder det op mod om det virker praktisk muligt.

Det kan både være økonomisk, men også om der kan findes flertal i Folketinget for gennemførelsen.

LA ønsker fx 40% skat (lige nu er skatten på 49%), det er helt urealistisk at tro det sker.

Her kan man så gå ind og overveje, dels om det er et mål man er enig i, dels om man tror at partiet vil arbejde for det, så kan det være at skatten om 3-4 år måske er 47%.

Der hvor det nogle gange går galt, er når partierne efterfølgende er med til det stik modsatte af

deres partiprogram og valgoplæg. Det ville i dette tilfælde være helt hen i vejret, hvis LA er med til at hæve skatterne, når partiprogrammet siger 40% skat.

Konklusion

Grundlæggende set skal du altså overveje hvilke politiske holdninger du har. Hvad de forskellige partier siger, og hvorfor de siger det. Hvorfor de forskellige partier gør som de gør, men også hvorfor. Og endelig overveje om det de siger er praktisk muligt.

Og mit råd er at bestemme dig inden valget udskrives.

Bedre klædt på

Jeg håber, at du med denne bog kan blive klædt bedre på til at forstå den politiske proces og dermed få større indflydelse på dit liv, for uden viden risikerer du at blive stemmekvæg for den pæneste og den mest veltalende politiker og det er ikke nødvendigvis den politiker, du er enig med.

Bogen er skrevet i et let forståeligt sprog og hverken kan eller bør bruges akademisk som andet end introduktion eller som hurtig genopfriskning af allerede lært viden.

Bogserien gennemgår de væsentlige områder og er forklaret med et sprog, der forhåbentlig er underholdende og lærende på samme tid.

Kim Ursin
Marts 2015

Kapitel 1

Definition af styreformer

Ethvert land ledes på bestemt måde, det kalder man en styreform.

Nationalstaten som vi kender den i dag, har dog ikke eksisteret altid. Helt frem til midten af 1800 tallet var et land eller stat, grundlæggende et stykke jord, som en bestemt konge/diktatur styrede efter for-godt befindende.

Landområder blev byttet væk, stater opstod og forsvandt igen. De lokale følte naturligvis tilknytning til sit område, men for den almindelige bonde var der ikke større forskel på, om man havde en tysk eller en dansk konge.

Efterhånden udviklede nationalstaten. Her siger man, at der er tale om et folk, som bebor et afgrænset område, taler samme sprog, har fælles historie, fælles kultur og vilje til sammenhold som nation i forhold til andre folkegrupper.

I Afrika blev nationerne tegnet på et kort af kolonimagterne uden hensyn til folket. Det har gjort at mange lande er i konstant konflikt og at landene nu brydes op i mindre nationer, nogle gange under voldsomme borgerkrige.

En kort definition af fem styreformer:

Demokrati

Et **demokrati** forudsætter som udgangspunkt:

- Alle myndige statsborgere kan stemme
- En person, en stemme
- Frie og hemmelige valg
- Valg mellem konkurrerende partier
- En repræsentativt valgt forsamling
- Beslutninger i de repræsentative organer tages ud fra flertalsprincippet.

I et demokrati er der pressefrihed, i mange demokratiske lande er der dog begrænsninger alligevel i form af begrænsninger på hvilken form for reklamer der må bringes og omkring nøgenhed.

I et demokrati er der ikke censur, dvs. ingen fra staten læser aviser eller ser fjernsprogrammer igennem, inden det kommer ud, men der er regler som skal overholdes og gør man ikke det, kan der rettes kritik fra statens pressenævn.

Og igen er der så undtagelser.

Alle film ses igennem og anbefales som uegnet til børn under 7, 12, 15 eller 18. Hvis producenten nægter at lade sin film (eller computerspil) vurdere, bliver det, i Danmark og de fleste andre lande, automatisk sat til 18+

I både Danmark og England kan film og computerspil blive forbudt, men det sker yderst sjældent. I England er det sket 9 gange og i Danmark er det kun sket en gang siden 1969. Det var Motorsavs Massakren fra 1973, der dog endte med at blive tilladt nogle år senere.

I langt de fleste lande er det sådan at computerspil og film skal vurderes inden de kommer ud i butikkerne.

Ikke hemmelig afstemning

I Sverige har man ikke hemmelig afstemning. Her skal man tage en stemmeseddel for det parti man ønsker at stemme på med ind i boksen. Som minimum ved altså valgtilforordnede, hvem man stemmer på.

Økonomisk er demokratiske lande oftest mere velstillede end ved andre styreformer, ligesom borgerne generelt har højere levestandard. Formentlig handler det om at den personlige frihed opfordrer borgerne til at arbejde for sig selv og ikke for staten.

Diktatur

I et diktatur er der ikke stemmeret, typisk bestemmer én person eller kreds af personer alt. Borgeren udenfor denne kreds har ingen mulighed for at påvirke disse beslutninger.

Et diktatur har oftest et stærkt militær bag sig. Militæret har det med at gribe ind, hvis tingene ikke går

som militæret ønsker det.

Mens en demokratisk valgt skal sørge for at behage de stemmeberettigede, så må et diktatur sørge for at behage dem, der støtter dennes position.

Et diktatur har kun begrænset pressefrihed eller slet ingen pressefrihed.

I de fleste diktaturstater kan det være livsfarligt at skrive eller sige det forkerte. Her er ordet forkert, ment i forhold til den siddende magt.

Økonomisk er nogle af landene rige, men der er meget stor ulighed i disse lande. Dem, der støtter diktatoren har meget mere end den almindelige borger. Man siger at der er meget stor ulighed i samfundet.

Diktatur eller tvivlsomt demokrati

Nogle lande har noget, der på den ene side er minder lidt om demokrati og på den anden side diktatur.

I nogle lande har pressen rimelig stor frihed til at skrive og sige det meste, men omvendt må den siddende regering ikke kritiseres. Eller ikke kritiseres alt for meget.

Journalisterne skal forsøge at navigere efter en række uskrevne regler og resultatet bliver derfor oftest at den siddende regering ikke modtager kritik, og hvis pressen alligevel gør det, er det i meget diplomatiske og underdrevne vendinger.

I Iran er der jævnlige valg. Her bliver der valgt et parlament og en præsident. Et parlament er en folkevalgt forsamling, mens præsidenten er valgt direkte i befolkningen, og altså ikke nødvendigvis har opbakning fra parlamentet. Men bag dette demokrati gemmer der sig et præstestyre, som ikke kan vælges af befolkningen.

Præstestyret skal godkende alle regler og love som regeringen og præsidenten vedtager. Præstestyret skal ligeledes godkende alle kandidater til valg.

I praksis har det betydet, at alle kandidater skal være rettroende muslimer, og hvem der er rettroende bestemmes suverænt af præstestyret. Hvis man er imod et præstestyre, så er man ikke rettroende,

med denne logik i hånden er præstestyret sikret den reelle magt.

I sådanne lande er pressen underlagt en streng **censur**, dvs. at pressens tekster bliver læst igennem, inden de bliver offentliggjort. Dermed er der tale om et meget begrænset demokrati, hvor folkets stemme i bedste fald har meget begrænset indflydelse eller slet ingen i praksis.

Det meste af Mellemøsten og Afrika er i dag lande med enten diktatur eller et tvivlsomt demokrati.

Det kommunistiske demokrati

Kommunisme anses, af kommunisterne, som demokratisk, fordi det står enhver arbejder frit for at melde sig ind i partiet og gennem den vej at få indflydelse.

Hvorvidt det kan kaldes demokratisk, er man dog nødt til at stille sig både tvivlende og spørgende overfor.

Først og fremmest er det kun arbejderne, der må melde sig ind. Dermed vil man altså fra starten have udelukket alle, der ønsker et helt nyt styresystem.

Dermed opfyldes der ikke det krav, man kan stille omkring demokrati, nemlig at alle voksne personer kan stemme, der er ligeledes heller ikke konkurrerende partier og endelig er der ikke valg.

Ud fra at man kan melde sig ind i partiet, hævder kommunister, at der alligevel er tale om demokrati, fordi man kan stille forslag gennem partiet.

Ligeledes er det den kommunistiske tankegang, at partiet altid vil gøre det, som er i almenvællets interesse og derfor er der ikke brug for mere end et parti.

Når man imidlertid ser på den måde som kommunismen er blevet og bliver praktiseret på, vil man blive nødt til at konkludere at kommunismen ikke er demokrati, men en diktaturform. Det er dog vigtigt at forholde sig til, at den måde kommunisme er praktiseret på ikke hænger sammen med den oprindelige teori fremsat af Karl Marx.

I teorien skulle enhver borger i et kommunistisk land være berettiget til den samme løn, samme bo-

lig og samme luksus, uanset deres evner. Ifølge Karl Marx er dette, fordi lægen ikke er mere værdifuld end rengøringskone, der rengør operationsstuen.

Hvis kommunisme skulle fungere i virkeligheden ville det kræve, at alle acceptere dette og at alle ydede deres bedste uden et økonomisk intimement. Dette har i praksis vist sig ikke at være muligt.

I teorien skulle ethvert medlem kunne foreslå forandringer, og de forslag, der var i almenvellets interesse ville så blive vedtaget. I praksis viser historien at enhver, der stillede kritiske forslag enten forsvandt eller blev betragtet som fjende af landet og sendt i arbejdslejr.

Kommunisme var standard i den tidligere Østblok. I dag praktiseres kommunisme kun i ganske få lande og ingen lande har formået at praktisere den kommunisme som Karl Marx lagde op til.

Kommunistiske lande blev, og bliver, i praksis drevet som diktatur, hvor pressen er underlagt streng censur og folk der ønsker forandringer har det med at forsvinde.

Anarki

Mest af alt er anarki fraværet af styreform. Alle klarer sig selv som man nu bedst kan og vil klare sig.

Der er ingen centralstyring, ligesom regler og love er ophævet eller kun er gældende i små grupper.

Der risikerer at opstå anarki ved borgerkrig eller ved naturkatastrofer, hvor myndighederne mister kontrollen over dele af landet.

Ordforklaring

Forskellen på land og stat

Et land er selvstændigt, mens en stat har et afhængighedsforhold til et land. En stat kan godt have meget vidtrækkende selvstændighed dog.

Valgtilforordnede

Den eller de personer, der rent fysisk står ved valgstedet.

Kapitel 2

Definitionen af politik

Hvad er politik?

Man kan definere politik med følgende sætning:

Politik drejer sig om den autoritative fordeling af værdier med gyldighed for samfundet

(David Easton)

Politik handler altså om en omfordeling af værdier.

Staten tager en vis del af ens indkomst og omfordeler den til andre ting, som staten vurderer, er i almen interessen. Det kan være sundhedssystemet, uddannelsessystemet, forsvaret eller noget helt andet.

Politik handler om at staten tager nogle beslutninger og befolkningen følger dem. Hvis man ikke gør det, vil det få konsekvenser.

Man kan tvinge en politisk model ned over hovedet på befolkning gennem længere tid, men er erfaringen viser at, på et tidspunkt vil der blive gjort oprør. Den tidligere østblok er et eksempel på dette, den franske revolution er et andet.

Rammerne for politik

Rammerne for politik ændres konstant. Det er fx:

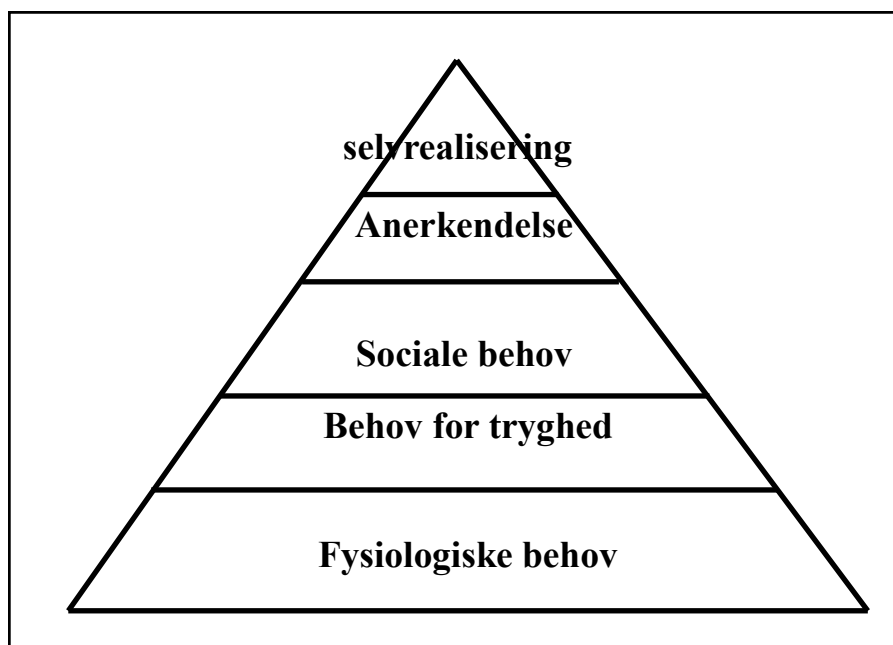
Demografiske forhold, befolknings sammensætningen, spiller ind. I den kommende tid vil der blive flere ældre og færre i den arbejdsdygtige alder på arbejdsmarkedet. Det tyder at færre

mennesker skal forsørge flere mennesker. Det vil påvirke landets politik fx med øget skatte tryk, øget pensionsalder, mindre pension, mindre service, øget vækst (altså indtægt pr. person i arbejde) eller andre ting.

De økonomiske rammer også sætter en naturlig ramme for landets politik. Det vil ikke være forkert at påstå, der kommer et krav

om øget demokrati i takt med den økonomiske udvikling.

Det kan skyldes, at et økonomisk veludviklet land har højere uddannelsesniveau. Det kan også hænge sammen med, at når de elementære behov er opfyldt, øges overskuddet til at beskæftige sig med andre ting. (Maslovs behovspyramide på forrige side)

Maslow's behovspyramide. Hvert behov skal være opfyldt i rimelig grad, før man kan gå et trin op.

Behovspyramiden er bredt brugt i den vestlige verden som "sandheden", men imidlertid ligger der ingen videnskabelige undersøgelser bag teorien.

Et autoritært styret land har som regel en mindre udviklet økonomi. Det kan også sættes omvendt op.

Demokrati øger befolkningens interesse for samfundet, og dermed mulighederne for økonomisk vækst. Men dette vil næppe i sig selv give en bedre økonomi og dermed bedre levestandard.

Naturens økosystem, naturens balance sætter også rammer for de politiske beslutninger. Det kan betyde at man fx lægger afgifter på drivhusgasser, CO2 afgifter eller lign. Nogle landes politiske beslutningstagere er mere økologiske bevidste end andre.

Man kan også sætte det op sådan, at når landets basale behov er opfyldt, kommer der overskud til at beskæftige sig med fremtidens samfund.

Kapitel 3

Grundlæggende demokratiteori

I Danmark har vi Demokrati, det har vi i hele i den vestlige verden og det er det, som resten af bogserien vil fokusere på.

Et **demokrati** forudsætter som udgangspunkt:

- Alle myndige statsborgere kan stemme
- En person, en stemme
- Frie og hemmelige valg
- Valg mellem konkurrerende partier
- En repræsentativt valgt forsamling
- Beslutninger i de repræsentative organer tages ud fra flertalsprincippet.

Ikke alle lande har alle seks punkter i lige stor udstrækning.

Sverige og Danmark

I Sverige skal borgeren tage en af partiernes stemmeseddel, inden man går ind i stemmeboksen og så der jo ikke længere tale om hemmelig afstemning. Minimum vil dem, der styrer valgstedet jo kende ens politiske overbevisning. Det er blevet drøftet i EU om man så har hemmelig afstemning.

Hvert parti skal også trykke deres egne stemmesedler og det betyder udgifter på mindst 1 million, så det er ikke alle partier, der har penge nok til at trykke nok stemmesedler. Så du kan altså opdage på valgdagen at der ikke er flere stemmesedler til netop dit parti. I 2014 blev det opdaget at flere valgtilfornede nægtede at lægge SD's stemmesedler frem, fordi de anså partiet som fremmedfjendsk. Dermed skulle en vælger aktivt spørge efter stemmesedlen. Og det er der formentlig nogle, der ikke har ønsket.

Danmark

I Danmark kræves der ca. 20.000 underskrifter, før et parti må stille op til Folketinget. Til gengæld er man så sikret et præsentationsprogram på tv samt adgang til en afsluttende tv debat på valgaftenen. Det

er en del af DR's public service aftale.

I Sverige kan enhver stille op, til gengæld er man ikke sikret tv tid, ligesom det kræver en ret stor økonomi at opstille, da partiet skal betale trykningen af stemmesedlerne.

Almindeligvis anses det vigtigste at dog, at enhver kan stemme frit og at kandidaterne kan udføre deres politiske virke uden risiko for liv og lemmer.

I Danmark kan alle politikere generelt arbejde frit. Heldigvis er det et særsyn med livvagter i Danmark til andre end statsministeren, men i nogle lande er det almindeligt at selv menige politikere og kandidater må have livvagter.

Men også i Danmark kan det have ubehagelige konsekvenser at være politisk aktiv. Det er dog ulovligt at fyre nogle pga. politisk overbevisning. Således måtte Danske Bank betale en rekord erstatning, da man fyrede en mand, der var politisk aktiv i NSAB (Nynazistisk parti). I år oplevede man da surrealistiske situation at efter en demonstration arrangeret af Pegida, at en socialdemokratisk krævede de offentligt ansatte der deltog for fyret. Senere fortalte han at det hele var en misforståelse, det var kun lederen af Pegida, der skulle fyres som offentligt ansat. Pegida er lovlig forening, der ønsker at begrænse indvandringen til Danmark.

Generelt er der i Danmark dog "højt til loftet" og det er kun de færreste, der behøver frygte repressalier ved at være politisk aktiv. Men der er sket en klar forværring gennem de sidste ti år, således er offentligt ansatte blevet mere tilbageholdende med at involvere sig i politik og flere er blevet mere varsomme med at optræde for "forkerte" partier såsom Dansk Folkepart.

Repræsentativt demokrati

Ifølge den danske grundlov er der repræsentativt

demokrati i Danmark. Vælgerne bestemmer ved hjælp af valg repræsentanter til Folketinget, deraf navnet repræsentativt demokrati.

Storkredse

Ved Folketingsvalg er landet opdelt i 10 storkredse. I hver storkreds bor der ca. 500.000 stemmeberettigede. Dog er Bornholm også en storkreds uanset antallet af indbyggere. Der skyldes grundloven og øens geografiske placering.

I hver storkreds vælges der repræsentanter til Folketinget. Man kan vinde et kredsmandat eller et tilægsmandat.

Ved kommunevalg er kredsen det samme som den pågældende kommune, og der vælges byrådsmedlemmer i hver kreds.

Hvem må stille op?

I Danmark er det tilladt for enhver, der må stemme, at stille op, sådan er det i de fleste vestlige lande.

Der er kun ganske få begrænsninger. Personen skal have bopæl i Danmark, være 18 år, myndig og have dansk statsborgerskab.

I enkelte lande er det krav at man er ustraffet, men ikke i Danmark, men hvis man har lavet en forbrydelse, der er så slem at man er uværdig til at repræsentere landet, kan man erklæres uvalgbare.

Man kan dog ikke erklæres uvalgbare før et valg, dvs. man må uanset forbrydelsen stille op, man risikere bare at blive erklæret uvalgbare bagefter af det organ man er valgt til.

Kandidaten

Det er op til hvert enkelt parti, hvordan partiets kandidater udvælges.

Nogle partier udvælger deres kandidater på åbne møder, hvor partiets medlemmer kan stemme om dem, andre partier lader bestyrelsen udvælge dem på samme måde, som man udvælger folk til jobs.

Hvem må stemme?

- 18 år
- Myndig
- Dansk statsborgerskab
- Har bopæl i riget

Hvis man opfylder disse krav, må man også stille op til folketingsvalg,

Hvilket parti må stille op?

Partier, der er i Folketinget må stille op. Ligeledes må ethvert parti udenfor Folketinget stille op, såfremt partiet kan samle ca. 20.000 underskrifter (1/175 af stemmerne ved sidste folketingsvalg, svarende til et mandat) Der er som sådan ingen begrænsninger på, hvad et parti må gå ind for.

Opstilling af kandidater

Man kan opstille kandidaterne på tre måder.

- **Sideopstillet**
- **Sideordnet med spidskandidat**
- **Partiliste**

Sideordnede opstillet

Kandidaterne er opstillet enten alfabetisk eller af partiet selv, men uanset rækkefølgen, bliver den valgt, som får flest stemmer (underforstået at en på listen bliver valgt).

Fordelen er at vælgerne dermed bestemmer hvem af de opstillede kandidater, der bliver valgt. Det kan dog også have den ulempe, at det i værste fald kan udvikle sig til alles kamp mod alle, hvor partiets kandidater kæmper indbyrdes og dermed måske skader partiet.

Sideordnet med spidskandidat

Et politisk parti kan vælge at opstille en spidskandidat og derefter nogle kandidater, der står alfabetisk på listen.

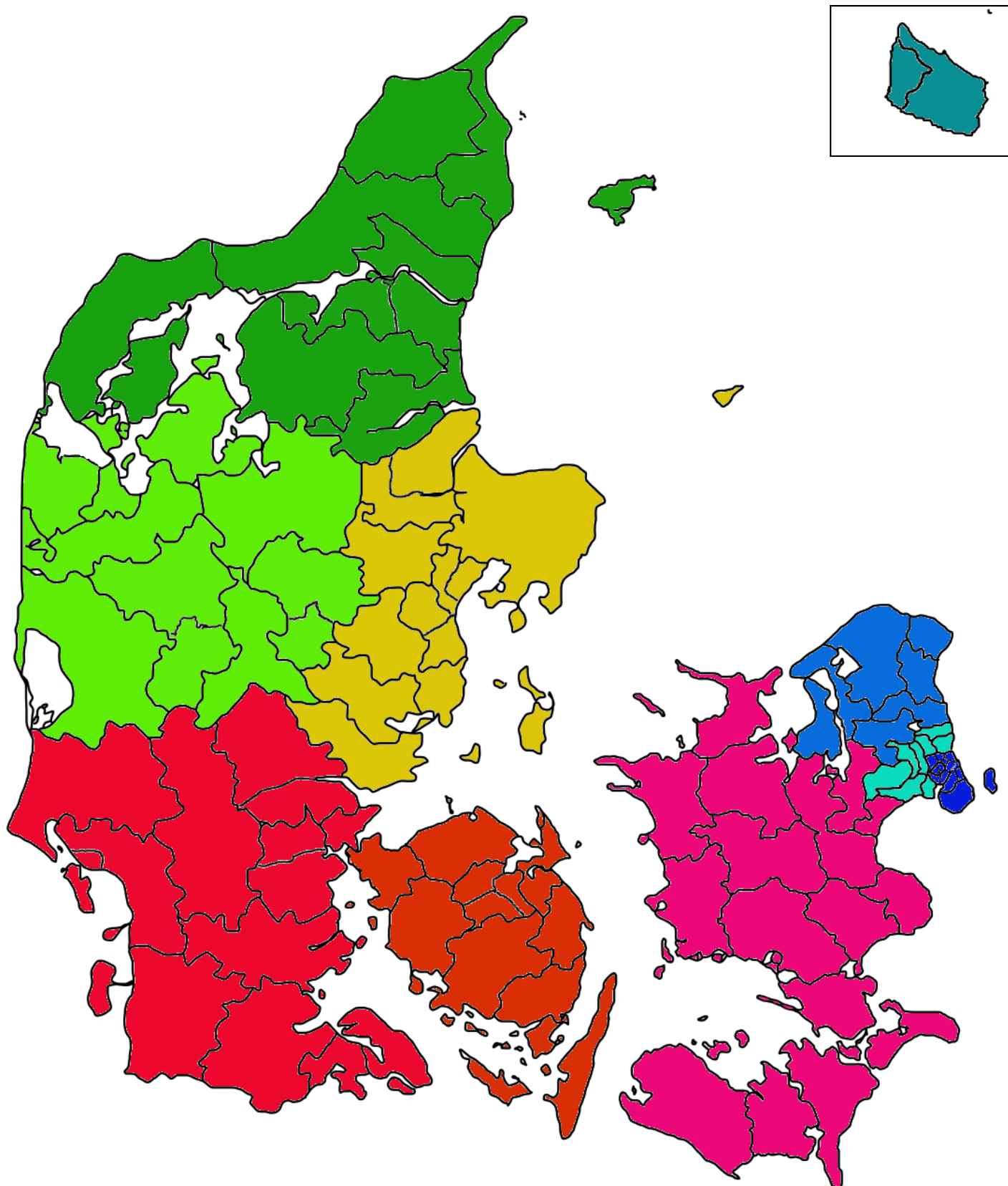
Den eneste forskel er, at hvis man stemmer på partiet går stemmen til spidskandidaten, ved sideopstillet deles disse stemmer ligeligt mellem kandidaterne.

Ellers er listen identisk med den ovenstående.

Partilisten

Modsætningen er partilisten, der bestemmer partiet i hvilken rækkefølge kandidaterne bliver valgt, upåagtet af personlige stemmetal.

Fordelen er at partiet får de kandidater ind, der har arbejdet bedst for partiet og for partiets politik. Man kan dog godt diskutere om det er en god de-

Landet er inddelt i 10 storkredse og 98 kommunekredse. Hver storkreds er på ca. 500.000 vælgere, dog er Bornholm også en storkreds, uanset antallet af vælgere. Farverne viser regionerne.
Grafik: Andreas Müller

mokratisk måde at gøre det på den måde. Kritikken går på, om man får de bedste kandidater gjort til folketingsmedlemmer? Det man let får er dem, der har hængt flest plakater op, har de mest spidse albuer internt i partiet eller dem, der har fedtet sig ind hos de rigtige.

Hvem vælger kandidaten?

Det er partiets suveræne afgørelse, hvem der vælges og fravælges. Ethvert parti skal dog have nogle vedtægter, der skal overholdes undervejs i processen.

I nogle partier indkaldes medlemmerne og laver afstemning om hvem, der skal opstilles. I andre partier bestemmer partiledelsen opstillingen og i atter andre partier bestemmes det på landsmøder.

Forholdsvalg og enkeltmandskredse

I Danmark er det sådan, at vi har forholdsvalg. Kun få stemmer spildes på den måde. Man får altså det antal pladser som ens procentvis stemmeantal berettiger til. Det betyder også at Folketinget vil have mange forholdsvis små partier.

I nogle andre lande, fx England og USA, har man **enkeltmandskredse**, dvs. at landet er inddelt i kredse, den person, der får flest stemmer får mandatet. Det betyder at lande som England og USA har meget få partier og at der er meget store politiske spændinger internt i partierne. Der opstår derfor næsten partier internt i partierne.

Ved enkeltmandskredse kan et lille parti risikere at få fx 20% af stemmerne uden at blive repræsenteret. Det kan man kalde et demokratisk problem.

Spærregrænse

I Danmark er spærregrænsen 2 %. Får man under 2% af de afgivne stemmer bliver man ikke repræsenteret og stemmerne er spildte.

I Tyskland er spærregrænsen 5% og i Sverige 6%. Tidligere var spærregrænsen minimum 60.000 stemmer, hvilket i nogle valg (pga. valgdeltagelsen) kunne være op til 3% af stemmerne.

Forskellige former for demokrati ideologier

Indtil nu har jeg beskrevet det danske repræsentative demokrati i forhold til folkestyret, men der findes også andre former for demokrati.

Disse former for demokrati eksisterer oftest i de fleste lande, men det er vidt forskelligt i hvilket omfang.

Industrielt demokrati

Lønmodtagerne kan gennem samarbejdsudvalg påvirke ledelsen i firmaet. Det kaldes **industrielt demokrati**, og det benytter langt de fleste virksomheder i et eller andet omfang. Medarbejderens stemme bliver hørt, men medarbejderne har kun sjældent stemmeret og hvis de har, er det kun i begrænset omfang.

Lønmodtageren får andel i overskuddet, der eksempelvis placeres i nogle fonde, der igen giver ejerandel af virksomheden, kan lønmodtageren påvirke bestyrelse og på den måde påvirke virksomheden kurs.

Økonomisk demokrati

I 1950 - 1970'erne arbejdede man aktivt på at indføre **økonomisk demokrati**, hvilket betyder at medarbejderen havde del i ejendomsretten til produktionen. Planerne blev aldrig gennemført til fulde, da både venstre og højrefløjen var imod forslaget. Venstrefløjen mente, at det ville skabe en mærkværdig blanding af arbejder og kapitalismen. Hvis arbejderen var en del af virksomheden ville lønmodtageren dermed også blive kapitalist og ville få et modsætningsfyldt forhold til forurening og fyringer.

I dag er økonomisk demokrati dog alligevel blevet en del af lokale lønforhandlinger, i mange virksomheder er det almindeligt at medarbejderen har aktieoptioner som en del af lønnen, dvs. at medarbejderen kan købe en del af virksomheden til en særlig god kurs.

Ofte skal medarbejderen dog beholde dem et vist antal år, før de må sælges videre og atter andre bliver pålagt at sælge dem, hvis man skifter arbejdsplads. Dermed er fordelene - og ulempen - ved økonomisk demokrati at medarbejderen yder en ekstra indsats for at virksomheden skal klare sig godt og det er en måde at fastholde lønmodtageren på.

Men en egentlig kollektiv ejendomsret er der ikke sket. I stedet har staten oprettet ATP, som en måde at drive virksomhed på. Dette er sket med grundlæggende set stort held.

Konkurrencedemokrati:

Dette kan anses som en bekvem styreform. Man skal aflevere sin stemme med jævne mellemrum. Det gør det muligt for forskellige eliter (kandidater, partier) at kæmpe om magten på en retfærdig og ordnet måde.

Deltagelsesdemokrati:

Denne ideologi afhænger af i hvor høj grad befolkning inddrages i beslutninger, som vedkommer dem.

Borgerne antages at lære demokratiet ved at udøve det. Det er et positivt frihedsbegreb, da det antages at staten gerne må gribe ind for at sikre demokratiet og det enkelte individs rettigheder.

Nærdemokrati

Der udøves, så meget demokrati i nærområdet som det er praktisk muligt, fx spørges eleverne i skolen til råds og kan vælge elevråd, der kan sidde med ved skolebestyrelsesmøder, og kan ytre ønsker til ledelsen.

Demokratiet har fordele, men også ulemper

Per definition er demokrati godt og den eneste rigtige styreform. Fordele opvejer da også i rigt omfang ulemper.

Fordelene er først og fremmest at borgerne har indflydelse på eget liv og dermed også borgerens lyst og glæde ved at arbejde og uddanne sig, hvilket igen giver dynamik og dermed fremgang til landets bedste. Som jeg kom ind på tidligere, så er motivationen til at yde sit bedste ikke optimal i andre styreform. Borgerne kan uden frygt udtale sig og så er der en indbygget ventil. De mest utilfredse rejser eller vælger at tage kampen op uden at skulle gribe til våben.

Ulemperne kan være at demokratier er mere tøvende overfor krig, hvilket både kan være en fordel og en ulempe. I 1930'erne er der næppe tvivl om at havde Tyskland været omgivet af et par enevældige konger, så havde Hitler næppe sluppet af sted med sin opbygning af hæren og brud på fredstraktaterne. Omvendt er fred, ret stor garant for vækst og velstand og dermed er det også en fordel ikke at gå i krigen uden en meget god grund.

Ulempen er også den, at det kan være svært for et land at gøre det bedste for landet som helhed, for landets politikere skal vælges af folket. Og folket vil naturligt nok vælge politikere, der vil gøre det bedste for dem og ikke nødvendigvis for landet som helhed. Politikere må altså navigere mellem hvad der bedst på lang sigt og på hvad vælgerne vil acceptere.

Ulempen - og fordelene - et demokrati har, er også at selv de meste tossede kan blive valgt på demokratisk vis. Jacob Haugaard blev valgt på at love medvind på cykelstierne og bedre vejr.

Ophævelse af demokrati

Hvis landets eksistens er truet kan der indføres undtagelsestilstand, hvor de fleste demokratiske regler ophæves. Det burde give statslederen mulighed for at træffe hurtige beslutninger.

Det er den udøvende magt, der overtager styringen i så fald, dvs. regeringen og monarken.

I 1920 fyrede Christian d. 10 statsminister Zahle, da denne ikke ville udskrive nyvalg. Det førte til påskekrisen, og i en måned havde man en statsminister, der var embedsmand og ikke valgt af folket.

Næste gang demokratiet blev sat ud af kraft var under dele af 2. verdenskrig, hvor besættelsesmagten Tyskland indsatte en regering bestående af embedsmænd, officielt med Erik Scavenius som statsminister selvom denne forsøgte at aflevere sin afsked i 1943.

Kapitel 4

Demokratiets historie

Demokratiet opstod formentlig i Athen i det antikke Grækenland. I bystaten blev væsentlige beslutninger truffet af en forsamling på op mod 5000 mænd.

Kvinder, fremmede statsborgere og slaver havde dog ikke hverken tale eller stemmeret. Når en borger i Athen havde aftjent sin værnepligt på 2 år kunne han deltage i forsamlingen, og når han var fyldt 30 år

kunne han vælges som embedsmand.

Demokrati betyder, at folket skal bestemme. Det har i praksis dog vist sig at være svært for store forsamlinger at blive enige.

Romerriget havde et senat, hvor borgere fra hele riget i Rom skulle træffe beslutninger på vegne af andre personer og i sin grundform er det den form

for demokrati, vi har i dag. Det kaldes **repræsentativt demokrati**, fordi de folkevalgte repræsenterer andre borgere.

Men med **Romerrigets** omdannelse til diktatur, og senere kollaps i år 476, forsvandt demokratiet som styreform i Europa for en stund.

Det islandske Alting blev oprettet i 930. Altinget vedtog bl.a. at kristendommen skulle være

landets religion. Også i Danmark var der gennem store dele af middelalderen en form for demokrati, hvor kongen var "den største høvding blandt høvdinge".

Det er imidlertid vigtigt at huske på, at den form for demokrati, der eksisterende i middelalderen ikke havde meget med demokrati at gøre set nutidens øjne.

Det var kun eliten, der havde ret til at tale og stemme, og frie valg eksisterede slet. Så det er kun ved at strække demokrati-begrebet til det yderste, at man overhovedet kan tale om demokrati, før vi kommer til slutningen af 1700 tallet. Men frem til enevældens indførelse havde adelen dog en vis indflydelse på samfundet, ligesom at bønderne havde en smule indflydelse på deres egen skæbne.

Enevælden

I 1660 blev **enevælden** indført i

Danmark efter et ydmygende nederlag til svenskerne. Frederik d. 3 blev derfor den første enevældige konge i Danmark.

Enevældig betød, som ordet siger, at kongen bestemte alene.

Kongen virkede som Guds stedfortræder på Jorden. Det var en konges pligt og ret at herske. Hvis man stillede sig imod dette princip, satte man sig dermed op imod Guds beslutning, der jo havde indsat kongen, ifølge kirke og monarken. Dermed var enhver indflydelse fra befolkning helt væk.

Demokratiet genindføres

Frem til 1776 var Europa og hele den vestlige verden styret af monarker og despoter. Der var meget stor forskel mellem rig og fattig. Samfundet var opdelt i samfundsklasser, som der op gennem tiden blev stadig større spændinger imellem.

I Frankrig eksploderede det i 1789, hvor bønderne sultede, mens Ludvig d. 14, der kaldte sig selv for Solkongen, levede et liv i luksus. Han blev kendt for de berygtede ord: "Staten, det er mig". Han levede i overdådig luksus med sit hof og havde kun meget ringe kontakt til sit folk.

Den franske konge var ikke officielt enerådige. Ludvig d. 14 havde en regering til at hjælpe ham med at lede landet. Han måtte ligeledes søge samtykke med stænderforsamlingerne, men det yderst sjældent de var samlet på nationalt plan. Det sidste møde inden 1788 var således i 1614.

Generalstænderforsamlingen, var sammensat af de tre stænder:

Gejstligheden:

Præster og andre kirkelige

Adelen:

Dem der havde en kongelig titel, fx greve

Tredjestanden:

Borgerskabet og de øverste lag blandt bønderne

En del provinser havde sine egne stænderforsamlinger, og disse provinser nød privilegier på en række områder og disse privilegier ville man forsvare.

Kun gejstligheden havde en landsdækkende organisering, mens adelen havde retsvæsenet, som bolværk mod ændrin-

Den franske revolution 1788-1794

ger, mens tredjestanden ikke havde noget landsdækkende.

Kongemagten forsøgte flere gange at gennemføre reformer, der skulle skabe mere lighed i landet, men blev stoppet af højesteret, der først og fremmest beskyttede adelen.

Selvom historien har dømt Ludvig 14's luksus og fester som hovedbegrundelsen til revolutionen, så var der altså flere synere.

Revolutionen i 1789 blev udløst af modstanden i årene 1786-88 mod de sidste forsøg på reform under den kongelige regerings ledelse.

I denne strid fik regeringens politik, som gik ud på at udjævne privilegierne, kun meget lidt støtte fra grupper indenfor tredjestanden, der ligeledes i et vist omfang nød godt af adelens fordele. Det hele endte dog med, at de gik med til at lytte til regeringen og kongemagten, mod at man afskaffede enevælden.

Dette førte frem til kravet om sammenkaldelse af generalstænderne.

Dette krav måtte regeringen, som var næsten bankerot, bøje sig for i 1788. Bønskrifter til kongen viser, at kravet om repræsentative organer var fælles for de tre stænder, men da alle forskellige motiver, kom det alligevel til at ende galt.

Tredjestanden krævede dobbelt stemmer, hvilket regeringen gav dem, men om der skulle tælles per hoved eller stand blev man ikke enig om. For på den anden side havde man adelen, der forsøgte at fastholde kongemagten og deres privilegier, hvilket tredjestanden var imod.

Rundt omkring i landet blev det til oprør, dette oprør kunne formentlig forholdsvis nemt være blevet nedkæmpet, men adelen og tredjestanden ville ikke være med at overlade det til kongemagten at nedkæmpe oprøret.

De ville heller ikke selv nedkæmpe oprøret, da det så ville være et brud med monarkiet, hvilket ville svække deres forhandlinger.

Dermed endte det med at man i stedet efterkom store dele af oprørens krav, bl.a. at afskaffe tiende og feudalafgiften.

Dermed blev salget af korn baseret på frivillighed og markedet blev mere frit.

Bønderne, der dels havde været tvunget til at levere korn til adelen, dels havde været tvunget til at sælge korn for at skaffe penge til skatter, havde nu mindre brug for penge. Dette førte til forsyningskrise til byerne og førte i den sidste ende til folkerevolutionen, der smed kongemagten på porten.

Efter den blodige revolution

spredte de demokratiske vinde sig overalt i Europa, hvor hof og adelen frygtede lignende opstande.

Kongemagten i Frankrig havde forsøgt at ændre på tingene i tide, men de var blevet modarbejdet og havde endt med kompromis på kompromis, der i den sidste ende kostede hele hoffet livet. En sådan situation frygtede andre landes monarker naturligt nok.

Den franske revolution blev først afsluttet endeligt i 1794, hvor samfundet havde taget en dramatisk drejning og med Napoleons opstigning til magten, var det sidste ord endnu ikke sagt.

En stille revolution i Danmark

I Danmark betød den franske revolution det, at man ophævede stavnsbåndet, da kongemagten frygtede et oprør.

Den indrømmelse var i første omgang nok, og da Danmark efterfølgende blev viklet ind i Napoleonskrigene og kom i krig mod England, havde kun de færreste almindelige borgere i landet fokus på demokrati.

Først i 1848 kom de demokratiske vinde til Danmark. Her blev det til en meget lille og helt ublodig "revolution" i 1848, da en demonstration foran Frederik d. 7's slot krævede en ny forfatning, der gjaldt Danmark og Slesvig. Kongen havde få timer forinden afsat sit ministerium og kunne derfor træde frem

og love borgerne en ny forfatning et år efter.

Derefter blev forsamlingen opløst og monarkiet havde undgået sin "franske revolution".

Allerede inden Frederik d. 7 underskrev den første **grundlov i 1849** havde han sine betæneligheder og mente ikke, den ville være til fordel for Danmark. Grundloven betød nemlig at Danmark kom i en umulig situation.

Danmark havde et demokrati i landet og et enevældigt styre i Slesvig-Holstein.

En grundlov er en lov, der står over alle andre love. Ingen regler, forordninger eller love må være i konflikt med grundloven, hvis de er det, så ophæves de (efter en domstolsafgørelse) eller rettes til.

Med **novemberforfatningen (1863)** forsøgte regeringen at få samlet riget som et demokrati, hvilket gav Preussen en undskyldning for at starte krigen mod Danmark. Den krig, der som bekendt endte med nederlaget ved Dybbøl og endegyldigt slog fast, at Danmark ikke længere var en militærstormagt i Østersøen.

Nederlaget ved Dybbøl havde ikke kun negative konsekvenser. Det var om noget det nederlag, der samlede riget og gjorde Danmark til en nation.

Grunden til at Danmark i dag er en selvstændig nation skulle

vise sig ikke at handle om militær eller diplomatisk magt, men derimod vores unikke placering. Således turde tyskerne ikke tage hele landet i 1864, da det ville give dem kontrol over adgangsvejene til og fra Østersøen. Det ville med sikkerhed føre til krig mod både Sverige og Rusland.

Stormagterne var enige om, at det var en fordel, at de danske farvande var styret af et lille militært ubetydeligt land. Dette forstod de danske politikere og valgte at acceptere den ny rolle i Europa. Fra dette tidspunkt i historien stoppede det danske militær med at spille en betydningsfuld rolle.

Dette øgede Danmarks velstand ganske betydeligt, da man fremover kun brugte forholdsvis få penge på militæret.

I Danmark fik kvinder stemmeret i 1915 og fra 1978 blev stemmeretten sat ned til 18 år.

Kapitel 5

Udvalgte skelsættende begivenheder

Kanslergadeforliget (1929)

I 1929 blev USA ramt af Wall Street krakket, der på få timer forvandlede USA's overklasse til fattige, endnu flere blev arbejdsløse, USA var derfor nødt til at tilbagekalde sine lån i udlandet. USA havde efter 1. verdenskrig lånt mange penge ud til Tyskland, der var gået fra kejserrige til demokrati.

Tyskland blev derfor særdeles hårdt ramt og fik arbejdsløshed på over 25%, inflation og fattigdom. De tre ting, der var en medvirkende faktor til at Adolf Hitler kunne blive valgt til kansler i 1933.

Danmark blev i første omgang ikke ramt, men efterhånden som flere og flere lande blev ramt af fattigdom, havde Danmark intet sted at sælge sine varer og i 1932 var arbejdsløsheden oppe på over 32%.

Kanslergadeforliget blev indgået den 30. januar 1933. Forliget har navn efter Staunings lejlighed i Kanslergade på Østerbro, hvor forhandlere fra Venstre søndag formiddag den 29. januar mødtes med repræsentanter for regeringspartierne Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre.

Her valgte man at sænke kronkursen med 10%, så det blev billigere at købe danske varer og dyrere at købe udenlandske, det øgede eksporten. Forliget indebar et et-årigt forbud mod lockouter og strejker, samtidigt blev overenskomster forlænges ved lov, dvs. at arbejdere bevarede deres

Statsminister Thorvald Stauning (tv.), socialminister K.K. Steincke (i midten) og Venstres forhandlingsleder Oluf Krag under forhandlingerne

bestående lønninger. Arbejdsgiverne fik ikke gennemført en 20% reduktion af lønningerne.

Derudover brugte regeringen anledningen til at starte velfærdssamfundet med sygehuse og skolegang og skabte dermed arbejdspladser. Der blev bl.a. indført arbejdsløshedsunderstøttelse. Der blev startet en række statsbyggerier, ligesom der var en sænkning af ejendomsskatter, en udvidelse af grundskylden og en konvertering af gæld på landbrugsejendomme.

Resultatet lod ikke vente på sig og i 1936 var Danmark igen i omdrejninger. Staunings regering blev i øvrigt genvalgt.

Samarbejdspolitikken (1940-43)

Den 9. april 1940 besatte Tyskland Danmark næsten uden militærmodstand, den danske regering valgte derefter at lave en samarbejdspolitik.

Det er debatteret både historisk set og i medierne om det var den rigtige politik, man førte dengang. Skulle Danmark have gjort som Norge, have kæmpet imod overmagten og dermed have tabt med æren i behold.

Men Danmark havde ikke oprustet hæren, havde næsten ingen flåde og intet flyvevåben selvom krigstrommerne havde lydt i årevis.

Man havde end ikke mobiliseret hæren, da England erklærede Tyskland krig efter invasionen af

Polen sammen med USSR. Fra flere sider tyder meget endda på at Danmark enten kendte datoen for invasionen eller ligefrem at invasionen var aftalt på forhånd.

Uden jeg skal tage stilling til de oplysninger, så er det velkendt at Danmark lå strategisk vigtigt, fordi Tyskland skulle bruge råstoffer fra Norge, og man har formentlig også været nervøse for om England ville landsætte tropper i Danmark, hvis Danmark havde nægtet dette, ville de allieret også nemt kunne have besat Danmark.

Den tyske invasion burde dog umuligt være kommet som en større overraskelse for landets politikere.

Danmark var set med tyske øjne uinteressant i sig selv, men dels var de nervøse for en engelsk invasion tæt på "Das Fatherland" og dels havde man brug for området som et transitområde på vejen mod Norge. Dette blev understreget af at hverken politi eller forsvar blev afvæbnet.

Efter invasionen blev der dannet samlingsregeringer bestående af de fire største partier, der samarbejdede med den tyske besættelsesmagt.

I første omgang virkede det til, at den danske plan om mere eller mindre at lade tyskerne bruge Danmark som "motorvej" til Norge og port til Nordsøen virkede efter hensigten. I første omgang kom der lettere presse censur, men ellers gik livet videre i Danmark uden de store forandringer.

Regeringen blev dog tvunget til at gøre konstante indrømmelser og tilpasninger, men det lykkedes i før-

Under besættelsen blev kong Christian X et stærkt symbol på national uafhængighed. Dette billede blev taget på kongens fødselsdag i 1940.

Erik Scavenius (1877-1962) og Werner Best (1903-1989)

ste halvdel af besættelse at undgå jødeforfølgelse og opretholdelsen af en rimelig levestandard. Dog blev det forbudt at være kommunist og mange kommunister blev anholdt, mens andre fortsatte med at lave aktiviteter i det skjulte.

Werner Best kom til Danmark i 1942 og blev øverste tyske myndighed og lavede en tilpasningslinje overfor danskerne, der modvilligt accepterede besættelsen, modvilligt fordi tyskerne besættelse forringede levestandarden mere og mere i takt med at krigslykken ændrede sig.

Werner Best fortsatte tilpasningslinjen, men sabotager, i starten organiseret af kommunisterne, begyndte at ramme tyskerne, ligesom den generelle modstand voksede i takt med at tyskerne led nederlag i USSR. Hver gang danskere ikke makkede ret skruede Best på volds skruen, hvilket resulterede i endnu mere modstand.

Pres avler modpres.

I august 1943 valgte regeringen at gå af, efter at tyskerne havde stillet en række krav efter omfattende arbejdsnedlæggelser i landet. Tyskland indførte undtagelsestilstand og der var departementsstyre resten af krigen.

Som svar på modstanden etablerede tysk militær og politi en langt hårdere magtanvendelse, der førte til afvæbning af det danske forsvar, forsøg på at pågribe de danske jøder, til arrestation og deportation af det danske politi samt indførelse af dødsstraf for sabotage og angreb på besættelsesmagten.

Set med nutidens øjne virker det til, at det netop var den hårdere linje, som avlede endnu mere modstand, samt det faktum at det i 1944 stod klart, at Tyskland ville tabe krigen.

Samarbejdet og det gode personlige forhold mellem Erik Scavenius og Werner Best gjorde, at Best

valgte at advare modstandsbevægelsen ved at lade datoen for en razzia for jødeanholdelserne blive lækket, kun 200 jøder blev derfor fanget, sandsynligvis var det stærkt medvirkende til at han efter krigen slap billigt. Han blev dødsdømt, men benådet i 1951, hvorefter han blev udvist af Danmark.

Erik Scavenius fik historisk set et ilde rygte for samarbejdspolitikken. Det er lidt nemt i dag at fordømme den politik, men den daværende regering gjorde det, den mente var bedst for landet, og mens det tog resten af Europa lang tid at komme sig ovenpå krigen, så var Danmark i fulde omdrejninger allerede få år efter.

Men havde alle tænkt sådan, havde vi fortsat været besat i dag.

Oliekrise (1970erne)

Siden 2. verdenskrig havde Danmark (og resten af Vesten) oplevet en øget velstand. Biler og el-artikler som køleskabe og fjernsyn var blevet hvermandseje, desuden var boligerne blevet større og dermed mere ressourcekrævende.

Førhen havde det meste arbejde været manuelt. Men efterhånden havde maskiner opnået en stigende betydning på arbejdspladserne. Alt dette havde medført et stigende energiforbrug, som olie var hovedkilden til.

Den 6. oktober 1973 udbrød der krig i Mellemøsten mellem Israel på den ene side og Egypten samt Syrien på den anden. OPEC vedtog på et møde den 17. oktober 1973 at nedskære deres olieproduktion og samtidigt sætte priserne op. Selv om nedskæringen reelt var beskeden, udløste beslutningen

dramatiske prisstigninger. Fra oktober til december 1973 steg prisen på en tønde råolie fra 3 til 11,65 dollars. Størstedelen af den gevinst gik til de olieeksporterende lande. Således steg Saudi-Arabiens olieindtægter fra 2,7 milliarder dollars i 1972 til 22,6 milliarder i 1974.

Det medførte panik i Vesteuropa.

Fra myndighedernes side blev der gjort en lang række tiltag for at spare på olien. I offentlige bygninger blev temperaturen sænket, kun lys i hver anden gadelygte og der blev indført bilfrie søndage. Desuden modtog private en lang række råd om at man burde lukke for varmen om natten, tage brusebad i stedet for karbad osv.

De mange sparetiltag kunne ikke ændre på den kendsgerning, at den dyre olie medførte, at de europæiske industrilande fik et underskud på betalingsbalancen. Desuden havde menigmand nu langt færre penge til rådighed til køb af forbrugsgoder (fordi de brugte pengene på opvarmning). Dette medførte en mindsket efterspørgsel på varer, hvilket resulterede i at virksomhederne måtte afskedige ansatte. 1960ernes fulde beskæftigelse var blevet afløst af 1970'ernes arbejdsløshed, hvilket skabte en negativ spiral. Når folk blev arbejdsløse brugte de færre penge og dermed blev der behov for færre produkter, som på ny førte til nye fyringer.

Som følge af politiske uroligheder i Iran i halvåret 1978-79, skete der et nyt fald i olieproduktionen.

Det skete samtidigt med at Europa oplevede en streng vinter. Konsekvensen blev, at dollarpri-

sen på en tønde råolie fra oktober 1978 til juni 1979 steg fra 12,70 til 36.

Det medførte yderligere betalingsbalanceunderskud og øget arbejdsløshed i den vestlige verden, hvilket forstærkede den negative spiral, som landene allerede var inde i.

Socialdemokratiet, der stort set siden 1955 havde siddet på regeringsmagten havde udbygget velfærdsstaten voldsomt i de gode tider i senhalvtresserne og tresserne, hvor både beskatningen var steget og udgifterne til det offentlige budget var vokset voldsomt, derfor var det begrænset, hvor meget man havde at stå imod med, og man endte med at måtte optage store lån i udlandet, mens man håbede på at vilkårene ville ændre sig.

Politisk vilje til de nødvendige økonomiske reformer var der ikke hverken flertal eller vilje til.

Kartoffelkuren (1986)

Der var mange grunde til, at det var tæt på at gå helt galt for Danmark i halvfjerdserne og firserne. Oliekriseerne i 73 og 79 var et af de helt store problemer.

Anker Jørgensens regeringer op gennem halvfjerdserne forsøgte med flere tiltag at imødegå krisen, men havde modsat efterfølgeren Poul Schlüter, den tanke, at Danmark kunne arbejde sig ud af krisen.

I 1982 overtog Poul Schlüter og firekløverregeringen regeringsmagten, og gennemførte i 1986 "kartoffelkuren", navnet fordi den blev gennemført op til skolernes efterårsferie (kartoffelferien).

Indgrebet betød, at det blev dyrt at låne penge til forbrug og boligbyggeri.

Den **kontraktive finanspolitik** virkede efter hensigten og allerede året efter var underskuddet på betalingsbalancen reduceret fra 36 til 20 milliarder. Forbruget i landet gik i stå i årene efter kartoffelkuren og folk valgte at spare op. Nedgangen i landets aktivitet fik konsekvenser på arbejdsmarkedet, hvor ledigheden steg til eksplosive højder, over 450.000 personer var uden arbejde i firserne, hvilket medførte at samfundet kom til at betale mere i overførselsindkomster, men generelt er indgrebet betragtet som det, der sikrede Danmarks langsigtede økonomi og fik Danmarks økonomi tilbage på rette spor.

Da Poul Nyrup Rasmussen (S) overtog regeringsmagten i 1993 overtog han et land i fremgang, og kunne gennemføre **ekspansive** reformer, der igen satte Danmark i gang. Fra 1993-2008 har Danmark befundet sig i en **højkonjunktur**, også selvom flere af vores handelspartnere har haft store økonomiske problemer.

Siden 2008 har Danmark befundet sig i lavkonjunktur.

Hvad disse begreber nærmere betyder kan læses i bog 3.

Tamilsagen (1986-1995)

Sagen gik kort fortalt ud på at der i 1986 kom ca. 3000 tamiler fra Sri Lanka. I 1988 blev der fred i området og justitsminister Erik Ninn Hansen begyndt at tvangshjemsende dem. Dette var ikke ulovligt ifølge loven, hvis regeringen havde besluttet det. Det havde regeringen bare ikke.

Tamilsagen væltede regeringen, ødelagde Ninn Hansens karriere. De fleste er i dag enige om at regeringen må have vist besked. I rigsretten blev der sagt "det busker jeg ikke" så mange gange og dommeren tilslut spurgte om tiltalte buskede sit navn.

Erik Ninn Hansen fastholdte i en senere kommissionsundersøgelse at han havde handlet på regeringens vegne og kommissionens rapport var så belastende at regeringen intet andet valg havde end at træde tilbage, og statsminister Poul Schlüter gik af som både statsminister og partiformand for De Konservative. Han udskrev imidlertid ikke valg og dermed havde partiet sikret sig to år til at finde en ny formand, som kunne slå igennem i befolkningen.

Maastricht-traktaten (1992)

Denne traktat blev indgået i Maastricht i 1991 mellem medlemslandene i det daværende EF, der omdannede EF til Den Europæiske Union (EU).

I Danmark blev traktaten i 1992 nedstemt ved en folkeafstemning. Det fik daværende leder af CD Mimi Jacobsen til at udbryde at danskerne var dumme, ved valget året efter blev partiet halveret og kommentaren blev trukket frem af modstanderne i de kommende valgkampe.

Danmark fik indført en række for-

behold angående fælles mønt, fælles forsvarspolitik, fælles retspolitik og unionsstatsborgerskab ved topmødet i Edinburgh senere samme år. Det kaldes de fire undertagelser.

Bredt i befolkningen, specielt blandt modstanderne, var der bitterhed over at regeringen lod den samme traktat gå til valg igen. Da Edinburgh aftalen blev vedtaget fik unionsmodstanderne bekræftet alle fordomme om, at alle lande ikke var lige i EU og at Danmarks vetoret ikke var gældende.

På valgaftenen i 1993 var der store uroligheder på Nørrebro, hvor betjente endte med at skyde på demonstranterne, der smadrede stort set hele bydelen. Det kaldes de værste optøjer i Danmark nogensinde.

Regeringen tabte 14 mandater ved folketingsvalget samme år, men kunne dog fortsætte.

Efterlønsagen (1998)

Ganske få dage før valget i 1998 sprang daværende Venstreformand og statsministerkandidat

Uffe Ellemann Jensen en bombe i valgkampen, da han for åben skærm fortalte, at S-R regeringen ønskede at ændre efterlønnen.

Efterlønnen er en dansk velfærdsordning, som betyder at man kan trække sig tilbage før pensionsalderen. Ordningen blev indført i 1979 af Anker Jørgensen pga. stigende ungdomsarbejdsløshed og var kun ment for de hårdest belastede grupper i forhold til nedslidning. I dag skal man være medlem af en A-kasse og indbetale regelmæssigt til ordningen i mindst 25 år. I 1998 var efterlønsordningen en ordning, der ikke krævede indbetalinger og gjaldt fra man fra 60 år.

Uffe Ellemann mente, at SR regeringen ønskede at ændre dette.

Poul Nyrup benægtede det var tilfældet og fortalte i meget klare vendinger, at efterlønnen bestod uændret efter valget. S-R regeringen blev genvalgt med ganske få tusinde stemmer og få måneder efter annoncerede regeringen, at efterlønnen blev ændret til en indbetalingsordning i mindst 25 år samt at efterlønsalderen blev hævet til 62 og pensionsalderen sænket til 65.

Selvom juraeksperter er enig om at Nyrup ikke, rent teknisk, løj i valgkampen, så efterlod sagen det indtryk og var reelt den enkeltstående sag, der gjorde at regeringen var i modvind i sin sidste periode, således formåede Nyrup ikke at drage fordel af at NATO, og dermed Danmark, blev angrebet 11/9 2001 og krigen mod terror startede.

Der har været flere teorier fremme omkring efterlønsagen, bl.a. at hvis ordningen ikke var blevet

ændret, så ville samtlige EU borgere være berettiget til efterløn og alternativet derfor havde været at afskaffe den.

Nyrup bør ifølge EU eksperter derfor roses for at have reddet ordningen. Nyrup endte dog med at få et spark ud af statsministerstolen. Et par år senere stillede han op til EU parlamentet og fik over 500.000 personlige stemmer. Nyrup var tilgivet i befolkningen.

11. september 2001

Siden Dansk Folkeparti kom i Folketinget i 1998 havde partiet forsøgt at sætte en dagsorden, der hed udlændinge i Danmark. Partiet mente, at flygtninge søgte hertil pga. bistandshjælp, høj levestandard og at deres kultur (her forstået muslimsk kultur) var en trussel mod nationen.

Denne dagsorden var det lykkedes i en vis grad at få frem. Det store problem ved den debat var, og er, efter min mening dog det, at man aldrig formåede at skelne mellem reelle flygtninge og bekvemmelighedsflygtninge. Debatten blev oftest reduceret til at råbe ukvemsord efter hinanden.

Centrum Demokraterne var det parti, der var mest positiv overfor indvandring og så ikke de store trusler som DF fortalte om. Det handlede om bedre integration uden CD dog på nogen måde specificerede, hvad det betød.

Statsminister Poul Nyrup havde set skriften på væggen og forsøgte at få vedtaget stramninger i udlændingepolitikken, men fik ikke opbakning fra sit eget parti, ligesom CD afviste enhver stramning, og Mimi Jacobsen, partileder for CD, ikke forspildte nogen chance

for at fortælle DF, at de ikke var stuerene, et udtryk som Nyrup ligeledes sagde fra talerstolen i Folketinget.

Med angrebet 11. september 2001 ændrede dansk politik sig fra dag til dag. Det kan naturligvis synes utroligt, at et angreb på World Trade Center skulle påvirke dansk politik, men det skyldes ikke kun voldsomheden, men mest af alt, at et par muslimske ghettoer brød ud i fest over angrebet.

Ved det efterfølgende valg røg CD ud af folketinget, DF blev fordoblet og den i forvejen upopulære regering (efterlønsagen) fik ikke et ben til jorden i den efterfølgende valgkamp, hvor midten af dansk politik blev fjernet. Regeringsskiftet var en realitet.

Kapitel 6

Folketinget

Der er 179 pladser i Folketinget. Heraf vælges de 175 i Danmark, 2 i Grønland og 2 på Færøerne. Mandaterne bestemmes af befolkningsantallet og geografi i Danmark. En særregel betyder dog at Bornholm har to mandater, uanset antallet af borgere.

Hvordan kommer et parti i Folketinget?

Partiet skal opnå mindst 4 mandater, for at blive repræsenteret i folketinget. Dette kalder man for **spærregrænsen**. Begrundelsen er, at det vil være umuligt, eller handlingslammende for landets politik, hvis Folketinget bestod af et utal af små partier med 1 eller 2 mandater.

$$\text{Antal mandater} = \frac{\text{Antal vælgere}}{\text{Antal, der stemmer}} \times 100$$

Undtagelsen er, hvis en enkelt person, der stiller op i kreds skaffer nok stemmer til et kredsmandat, i så fald trækker denne person partiet ind i Folketinget, også selvom partiet har mindre end 2% af stemmerne. Fremskridtspartiet fik 3 mandater ved valget i 1998 med Kirsten Jacobsen i spidsen på denne måde.

Kun en enkelt gang er det lykket for en **løsgænger** at blive valgt, nemlig i 1994. Her blev Jacob Haugaard valgt ind på at love mere medvind på cykelstierne og flottere julegaver. Jacob Haugaard blev dog mere realpolitisk, da han først blev valgt ind og fik i sin valgperiode oprettet et alkoholafvænningshjem på Bornholm (m.m.).

For at stille op til Folketinget skal man sandsynliggøre, at ens parti har en vis opbakning, dvs. at man skal indsamle og få godkendt underskrifter, (1/175 af stemmerne ved sidste folketingsvalg, svarende til et mandat), cirka 20.000. Hvis man vil stille op som løsgænger til folketinget skal man samle 150-200 underskrifter.

Et parti, der er repræsenteret i Folketinget skal ikke

samle underskrifter, da partiet jo har fremvist en vis opbakning. Der er ingen tvivl om at en sådan regel forhindre useriøse partier i at stille op, men det er ligeledes en ordning, der møder kritik, fordi flere partier udenfor Folketinget mener, det er urimelig svært, at få en godkendt underskrifterne af Indenrigsministeriet. Underskriveren skal både underskrive for partiet og efterfølgende skal denne bekræfte sin underskrift. Indenrigsministeriet mener, at det ellers er for nemt at snyde med underskrifterne.

Ethvert parti må stille op til Folketinget, hvis man kan indsamle underskrifter nok til det, og der er som sådan ingen begrænsninger på, hvad et parti må gå ind for.

I 2005 gik Minoritetspartiet fx til valg på at afskaffe den seksuelle aldersgrænse og indføre borgerløn. Partiet opnåede dog kun ganske få tusinde stemmer. Men i Danmark må man arbejde demokratisk på stort set alt.

Hvem må stille op?

I kapitel 3 er det forklaret, hvem og hvordan man stiller op.

Grundloven

Samtlige love i landet er underlagt grundloven, dvs. at man ikke kan vedtage love, der er i modstrid med denne.

Grundloven er lavet sådan, at den kan forhindre et parti i at overtage magten af demokratiske vej, som Adolf Hitler gjorde i 1933. Et parti kan altså ikke ændre grundloven eller afskaffe demokratiet selvom de opnået et flertal i Folketinget.

Hvis et parti fx ønsker at afskaffe demokratiet eller monarkiet kan dette dog godt lade sig gøres, så skal partiet "blot" have ændret grundloven. Dette sker efter et kompliceret sæt regler.

Grundlæggende kræver det at 66% af Folketinget skal støtte ændringen, derefter skal befolkningen stemme om dette. Hvis befolkningen støtter ændrin-

gen kan den dog først vedtages efter der har været nyt folketingsvalg, hvor der igen skal være flertal for ændringen med mindst 66% af stemmerne.

En grundlovsændring er altså ikke noget man bare lige gør. Dermed har man sat en effektiv bremse i at et populært parti kan lave uoprettelig skade på kort tid.

Samtlige love i landet er underlagt grundloven, dvs. at man ikke kan vedtage love, der er i modstrid med denne.

Statsministeren skal ifølge grundloven udskrive valg minimum hvert fjerde år, hvis statsministeren nægter at gøre det, skal militæret afsætte regeringen og udskrive valg, og nægter de at gøre det, så er det, at man taler om der er sket et **statskup**. Det er aldrig sket i Danmark og intet tyder på, det vil ske, så det er for Danmarks vedkommende langt ude i teorien.

Regeringen

Regeringen vælges ikke direkte af folket. Den vælges af Folketinget. Efter et folketingsvalg, udpeges der af kongen/dronningen en forhandler. Det er i den person fra det parti, som man forventer, vil danne regering, og personen vil derfor formentlig blive statsminister.

En regering er den udøvende magt (se boks), den består af en statsminister og en række ministre, der er ansvarlige for hvert deres område. Der er intet krav om at ministre skal være folkevalgte. Ministrene udpeges af statsministeren og skal godkendes af den siddende regent. Vi skal mange årtier tilbage, før regenten har afvist en minister, i dag er det en formel sag.

Regeringen behøver ikke have et flertal bag sig, men det må ikke have et flertal imod sig.

Forhandleren skal så have kontakt med hvert enkelt parti for at høre, hvem partiet vil pege på som statsleder.

I praksis giver dette oftest ikke de store problemer, da dette ofte gennem valgkampen op til valget er blevet afklaret. Det vil være helt usandsynligt at et socialistisk parti skulle pege på en borgerlig regering eller omvendt, men det er muligt.

Det står oftest hurtigt klart, hvem der skal danne regering. Dette er typisk allerede en realitet på valgføretiden. I firserne tog det dog længere tid, her var landet uden regering i mere end tre uger, fordi den siddende statsminister Poul Schlüter ikke umiddelbart kunne sikre sig at der ikke var flertal imod sig selv, mens der heller ikke var flertal for Socialdemokratiets Svend Auken.

En regering kan altså godt have forholdsvis få mandater, den skal så bevæge sig rundt, således den ikke får et flertal imod sig.

Hvis regeringen får et flertal imod sig ved et lovforslag, er den ikke tvunget til at gå af, men kan ikke gennemføre forslaget og må acceptere et nederlag. Nogle gange fører det til at regeringen går af, men en regering kan også fremlægge et forslag, som den ved vil blive nedstemt. Det sker så af taktiske årsager overfor vælgerne, der kan se, hvem der stemmer imod.

Det kan også ske det, at oppositionen, altså partierne der ikke er regering, pålægger regeringen at gennemføre en politik, som regeringen ikke ønsker. Så siger man der er **flertal udenom regeringen**. Regeringen skal følge Folketingets flertal. Ellers kan den blive udsat for et mistillidsvotum, som vil tvinge den til at gå af.

Hvem sidder i Folketinget?

Vælgerne bestemmer, hvem der skal sidde i folketinget, men det er partierne og deres medlemmer, som bestemmer, hvem der opstilles som kandidater. Hvis man vil opstille til Folketinget må man altså finde et parti, der vil opstille én (medmindre man vil opstille

Magtdelingens lære

Montesquieu (1689-1755) udformede magtdelingslæren, som vestlige demokratier arbejder efter. Staten skal altid være opdelt i tre dele, som kontrollere hinanden. Dette burde sikre individets rettigheder.

Lovgivende magt: Folketing
Den udøvende magt: Regering, politi
Den dømmende magt: Domstole

Man anvender udtrykket **retsstat** om de lande, hvor denne magtdeling foregår.

som løsgænger eller oprette sit eget parti).

Et parti som Liberal Alliance har cirka 6000 medlemmer, af dem er omkring 1000 aktive medlemmer, og af de 1000 er måske 200 interesseret i at stille op. Det er altså en meget lille del af vælgerne, som bestemmer, hvem de andre vælgere kan stemme på.

Dette ser ikke særlig demokratisk ud, men det er dog op til én selv, at opsøge denne indflydelse gennem medlemskab af et parti.

Partikrise eller ej?

Medlemstal i et parti = Organisationsprocent
Stemmetal ved sidste valg

Alle partier har forholdsvis lave procenter, men afspejler dog hvor et stort bagland partiet har. For mange partier har organisationsprocenten været nedadgående i de senere år, men Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance har oplevet markant medlemsfremgang de senere år.

Den lave aktivitet fra borgerne generelt har gjort, at man taler om en krise for demokratiet.

Nogle snakker om at folketinget ved at give 20 kr. pr. stemme, har fremmedgjort vælgere og de folkevalgte. Man kan måske hævde, at folketinget er blevet en del af statens administration. Andre hævder, at det er den manglende interesse som nødvendiggjorde dette skridt.

Da Poul Nyrups regering indførte 20 kroner pr. stemme, var begrundelsen at gøre partierne uafhængig af **lobbyisme**. Dermed mente regeringen, at man bedre kunne lave den politik, der var bedst for landet i stedet for at lave politik ud fra hvem, der har støttet partiets kampagner.

Man kommer dog ikke udenom at systemet støtter de etablerede partier, således vil et parti som Socialdemokraterne efter et valg modtage 20 kroner x 1 million stemmer, mens et lille parti vil modtage væsentlig færre penge.

Alle partier skal offentligt oplyse bidrag på over 20.000 kroner. Dette sker ligeledes for at modvirke lobbyisme.

Ved at skabe stor gennemsigtighed er det hensigten at vælgerne kan gennemskue, hvilke partier der modtager støtte fra hvilke **interesseorganisationer og firmaer**.

For vælgeren er det altså muligt at se, hvem der betaler til hvilke parti. Hvis man er uenig med den beslutning har man mulighed for at handle andre steder, ligesom man kan beslutte at handle med et firma, hvis det støtter det parti man selv støtter.

Folkeafstemning

Ved en folkeafstemning stemmes der om en bestemt sag. Det kan eksempelvis være om medlemskab af EF som i 1973. Dette kaldes direkte demokrati.

Nogle folkestemninger er vejledende afstemninger, folketinget vil derfor ikke være tvunget til at følge beslutningen, men jeg har ikke fundet et eksempel på man i Danmark ikke har fulgt en sådan afstemning.

Denne form for demokrati bruges imidlertid ikke ret meget- Argumentet er at man ikke kan forlange at landets borgere skal tage stillingen til de mindste ting. Det kan ligeledes være svært for en borger at sætte sig ind i om det er en fordel eller ulempe med fx en bro. Derfor vælges repræsentanter.

Kapitel 7

Folketinget og den politiske proces

En lov er et sæt regler, som skal forsøge at regulere samfundet, så der ikke opstår anarki og lovløshed.

En lov kan være årevis om at blive til, mens andre bliver til på få dage.

Hvordan bliver en lov til?

Alle love skal behandles tre gange. Ved første behandling er der en principiel drøftelse af lovforslaget, dette sker i forskellige udvalg. Derefter kommer det en tur omkring Folketinget, hvor det drøftes af partiets ordfører på området. Derefter er det tilbage i udvalget, hvor det bliver 2. behandlet, processen gentages før lovforslaget kommer til afstemning i Folketingssalen. Partierne ved altså godt, om et lovforslag vil blive vedtaget eller ej.

EU

EU spiller en ikke ubetydelig rolle for vedtagelsen af love i Danmark. Danmark kan blive pålagt at ophøje direktiver til lov, dvs. at EU har besluttet en fælles lovgivning som skal vedtages i de enkelte lande. Nogle ting er altså ikke bestemt direkte af Danmark, men bestemt af EU, hvor Danmark kun spiller en vis rolle.

EU traktater har altså til formål, at give EU suveræniteten på bekostning af de enkelte lande. Alle kan sætte sig ind i, at det ikke nytter meget at kun Danmark stopper forurening af Østersøen, hvis Polen fortsætter forureningen.

Omvendt kan EU også dikterer lovgivning som er i direkte modstrid med danske interesser. Omkring år 2000 forbød Danmark ukrudtsmidlet RoundUp, fordi man mente det skadede miljøet, men da resten af EU ikke var enig i den danske forskning endte det med at Danmark måtte acceptere salg af dette.

Handlingsrammer

Danmark er ikke længere en ø i en Europa eller verden. Danmark er et lille land, som handler med resten af verden. Derfor er de fleste også enige om EU er en god ting - i hvert tilfælde som handelsunion.

Hvis Danmark har meget højere afgifter på erhvervs-

livet kan en virksomhed flytte sin produktion til et andet EU land. Det er i dag ligeså nemt som at flytte fra en kommune til en anden. Derfor drejer det sig om harmonisere (ensarte) landenes lovgivning. Det sker via. EU direktiver.

EU integrationen har medvirket til en stigende tendens til at styrke regering og administration på bekostning af Folketinget. Her taler vi om at korporatismen kommer til at spille ind. Det menige folketingsmedlem har svært ved at sætte sig ind i lovforslag, fordi han ikke har det ekspertpanel som regeringen har til rådighed.

Man taler om at folketingsmedlemmet bliver fremmedgjort overfor jobbet, og ikke til fulde kan forstå de love, han er med til at vedtage.

Det er således nemt at forstille sig, hvordan den enkelte borger må føle sig, når end ikke Folketingsmedlemmerne forstår de vedtagne love.

Folketing kontra regering

Langt de fleste love forslås af regeringen. Det skyldes, at de har adgang til et netværk af embedsmænd og eksperter. Det har Folketingets medlemmer ikke, dette kan set fra en demokratisk synsvinkel være betænkeligt. Da det netop kan gøre det svært ved det enkelte folketingsmedlem at forstå, hvad personen stemmer for eller imod.

Det giver god mulighed for at lobbyister kan komme til.

Lad os kort gennemgå hvad de forskellige opgaver er for Folketinget, og dets organer.

Folketinget (179 medlemmer)

Vedtager love efter 3 behandlinger.

- 1. behandling: Principiel drøftelse af lovforslag
- 2. behandling: Enkelte paragrafer diskuteres, ændringsforslag kan stilles. Drøftelse af forslaget i sin helhed

- 3. behandling: Ændringsforslag stilles Afstemning om ændringsforslag Herefter om hele forslaget
- Bestemmer regeringsdannelse og hvor længe en regering kan sidde.
- Kontrollere den siddende regering med spørgsmål og motiverede dagsordner.
- Åbningsdebat
- Finanslov debat
- Forespørgselsdebatter
- Debat om offentlig anliggende

Stående udvalg

- Hvert ministerium har et udvalg, hvert udvalg har 17 medlemmer (valgt efter partiernes størrelse).
- "Lovværksted"
- Enhver borger i Danmark kan få foretræde for et udvalg.
- Modtager repræsentanter for interesseorganisationer
- Formandsposten bestemmes af et flertal uden om regeringen
- De fleste love er allerede (reelt) vedtaget her, inden de når ud til afstemning

Præsidium

- Folketingets "bestyrelse"
- De fem største partier er repræsenteret.
- En formand og fire medlemmer

Ombudsmand

- Klageinstans
- Hvis man har klaget til alle andre instanser kan man bagefter klage til ombudsmanden.
- Ombudsmanden aflægger hvert år en beretning til Folketinget
- Står under Folketinget, dog følges hans beslutning i de fleste tilfælde.

Statsrevisorer

- Revision af finansloven og dens udførelse
- Revisionen gennemgår finansloven, og ser om der bruges for lidt eller for meget. Der er tale om en kritisk revision.

Partiernes folketingsgrupper

- De personer, som er valgt ind i folketinget
- Hver gruppe har formand og næstformand
- Gruppen er ofte mere eller mindre enerådige for partiets politik
- Ved meget vigtige sager indkaldes partiets hovedbestyrelse
- I Danmark er der stor partidisciplin, dvs. at alle i partiet stemmer det samme -
- Medmindre stemmeafgivningen er givet fri i en sag.
- Partiet kan ekskludere et medlem, men denne mister ikke retten til at sidde i Folketinget af den grund.
- Alle folketingsmedlemmer er valgt personligt

Folketingsvalg - Fakta

- Forholdstalsvalg
- Valg hvert 4. år eller når regeringen væltes eller den udskriver valg. Statsministeren kan til enhver tid udskrive valg med 3 ugers varsel.
- For at stille op kræves at partiet enten sidder i folketinget eller har ca. 20.000 underskrifter.
- Enhver myndig danskstatsborger må stille op, hvis denne har 150 underskrifter.
- 179 mandater
- Spærregrænsen er 2% (=4 mandater)
- Opstillet kandidater opstilles af partiets aktive medlemmer, evt. hovedbestyrelse
- En regering må ikke sidde med et flertal imod sig.
- Den siddende regering kan forsætte efter valg, hvis den ikke har et flertal imod sig.

Kapitel 8

Bevægelse, interesseorganisation og partier

Parti:

Har et samlet program for samfundsudviklingen

Har et valgprogram og stiller op til valg

Har et bagland, medlemmerne er organiseret

Græsrodsbevægelse

Baseret på en enkeltsag, fx Dyrenes Beskyttelse

Har ikke en samlet plan for samfundet

Stillet ikke op til politiske valg

Spontant opstået på en enkeltsag

Medlemmerne er i langt mindre grad organiseret

Evt. aktionsformer

Interesseorganisation

Søger aktivt politisk indflydelse,

Repræsentere en bestemt gruppe. fx LO og DA

Udfører lobbyisme

Organiseret bagland

Interessefremføring og Korporatisme

Hvordan får interesseorganisationerne indflydelse ?

Interesseorganisationer får indflydelse bl.a. gennem trepartsforhandlinger. Dvs. at industrien, arbejdere og regering diskuterer forskellige muligheder for at nå et mål.

Eksempelvis Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Landsorganisationen af fagforbund (LO) samt den siddende regering.

Organisationerne kan også prøve at få indflydelse gennem **lobbyisme**.

Her tillægges der ingen større vægt på regeringens farve og sammensætning. De prøver i stedet at fremlægge deres synspunkter og påvirke beslutningsprocessen.

Det vil være næsten umuligt at komme igennem med **særinteresse**, derfor fremføres der som regel **almeninteresse** som argument. Det er dog værd at bemærke man udmærket kan forklæde en særinteresse som en almeninteresse.

Eksempel:

Hvis DA taler for lavere mindsteløn, vil de ikke lægge vægt på at det vil skaffe større profit, men i stedet lægge vægt på at det vil forbedre landets konkurrenceevne og dermed forbedre beskæftigelsen, hvilket igen vil føre til en bedre økonomi for landet som helhed. Dermed er det i almen interesse at sænke lønningerne, at det fører til højere profit vil ikke blive prioriteret.

Lobbyisme anses ikke som noget positivt, da det som regel vel være særinteresser skjult bag argumentation om almeninteresse (se ovennævnte eksempel).

For at undgå alt for meget lobbyisme og for at undgå at interesseorganisationer "køber" sig til indflydelse skal alle bidrag over 20.000 kroner til partier oplyses og være offentlig tilgængelig.

Korporatisme

Korporatisme er en betegnelse for, hvordan modstående interesseorganisationers interessevaretagelse kan forenes i et samarbejde, som fører til fælles beslutninger. Det kan ske direkte mellem de to parter, eller det kan ske med staten som tredje part. Det sidste er det mest almindelige i Danmark.

Igennem korporatisme får staten stillet ekspertbistand til rådighed. Det handler altså om at staten og interesseorganisationer skal prøve at finde en fælles løsning, der tilfredsstiller alle parter et langt stykke hen af vejen.

Korporatisme i Danmark kommer til udtryk igennem trepartsforhandlinger. Man arbejder her ud fra hver organisation og stat har samme overordnet målsætning. Det anses for givet at hverken arbejdsgiver, arbejdstager eller stat ønsker øget inflation og forværret konkurrenceevne.

Man forventer altså at alle parter arbejder for almeninteressen.

Kapitel 9

Vælgere og ideologi

Vi har allerede talt om folketinget og den politiske proces, Nu skal vi kigge på vælgerne.

Bevægelige vælgere:

Vælgere opdeles i to grupper:

Kernevælgere, er personer, som stemmer på det samme parti to eller flere valg i træk.

Marginal vælgere, er personer, som skifter part fra valg til valg

Når der føres valgkamp er det primært en kamp om sidstnævnte gruppe, mens man forventer kernevælgere vil blive på deres plads.

I starten af århundredet henvendte hvert parti sig til hver sin gruppe borgere, og hvert parti havde hver sin avis. I dag er kun de færreste aviser partiaviser og alle partier forsøger at finde vælgere i alle samfundslag.

I Danmark er der en stigende tendens til øget antal marginalvælgere, hvorfor vi også ser mere intense valgkampe, hvor partierne henvender sig til alle grupper borgere.

Klassepartier og ideologi

De forskellige partier henvendte sig i det meste af sidste århundrede altså til forskellige grupper i samfundet. Socialdemokraterne henvendte sig til arbejderklassen og lavere uddannet, mens Venstre henvendte sig til bønder, og Konservative til de selvstændige. Men dette mønster passer i stigende grad dog ikke i dag.

I dag er partier mere fragmenterede, men hvor der bl.a. kan tales om elitebaserede partier, massebaserede partier, etniskbaserede partier og valgbaserede partier.

Partierne i dagens folketing kan man dog grundlæggende opdele i borgerlige og socialistiske partier, dog kan partier fint arbejde sammen af den grund.

En ideologi udtaler sig om hvordan et samfund burde være.

Venstre = Socialisme

Højre = Liberalisme/konservatisme

Nogle typiske træk:

Venstre (socialisterne)

Stor offentlig sektor

Prioritering: beskæftigelse

Styring af marked

Højre ("de borgerlige")

Lille offentlig sektor

Prioritering: lave skatter

Markedskræfter

Socialisterne (venstre side af Folketinget) i dagens folketing er Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti, Socialdemokraterne og De Radikale

De borgerlige (højre side af folketinget) i dagens folketing er Venstre, De Konservative, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance.

Man kan snakke om at venstre side af folketinget ønsker at beskytte og formynder over befolkningen. Dermed undgår man at alt for mange "falder igennem". Den højre side går mere ind for princippet om "sin egen lykkes smed". Det er op til den enkelte hvorvidt man får succes eller fiasko i livet.

Dette er en meget firkantet opstilling, og det er gennem de sidste 25-30 år blevet stadig svære at fastholde denne akse. Både socialdemokraterne og partiet Venstres politik har været præget af at søge "mod midten".

Det vil sige, at ingen partier i dag går ind for at afskaffe arbejdsløshedsunderstøttelse, bistand og en lang række andre sociale ydelser.

Der er heller ingen partier, der længere arbejder for rendyrket socialisme eller for rendyrket liberalisme. Man taler om, at der er trangt på midten af dansk politik. Dette skyldes i høj grad at partierne kæmper om marginalvælgere, som vi vender tilbage til senere i kapitlet.

Bemærk i øvrigt at selvom DF er reformsocialister, så samarbejder de mest med de borgerlige partier. Realpolitik har imidlertid gjort at dette, da ingen socialistiske partier har ønsket at samarbejde med dem.

Ideologier i korte træk

Konservatisme (Konservative)

At fastholde det nuværende som har vist sin bæredygtighed og uundværlighed, fx skoler, kirke
De svage i samfundet skal beskyttes, men kun i nødvendigt omfang.

Socialisme (EL og SF)

Planlægningsøkonomi, så produktionen ikke forårsager arbejdsløshed og miljøødelæggelse.
Kapitalismen er af det onde, og skal bekæmpes.
Marxistiske tankegang.
Robin Hood politik.

Reformsocialisme (S, R og DF)

Markedsøkonomi under kontrol
Privatiseringer bør ikke ske
Miljø prioritering
Hård beskatning af erhvervslivet
Robin Hood politik

Liberalisme (ingen)

Ejendomsret er ukrænkelig
Staten skal ikke blande sig i mere end højst nødvendigt.
De svage må klare sig selv
Minimal stat

Socialliberalisme (Liberal Alliance og Venstre)

Ejendomsret er ukrænkelig
Staten skal ikke blande sig i mere end højst nødvendigt.
De svage i samfundet skal hjælpes til at kunne klare sig selv.
Mindre stat
Personlig frihed

Grøn ideologi (alle partier)

Vægt på miljøet
Miljøet som en afgørende faktor i alle beslutninger

Nazisme (DSNB)

Der findes en overlegen menneskerace, hvis ret og pligt det er at herske over de øvrige racer.
I Danmark har denne ideologi ikke slået igennem, og partiet **NSAP** har kun få gange kunne samle nok underskrifter til at stille op til kommunevalg.

Det er værd at bemærke at de fleste partier i Danmark har taget lidt fra alle ideologier. Man kan også stille sig spørgende overfor om ret mange af partier i dag er tro mod deres ideologi. I de sidste ti år, hvor Venstre har haft regeringsmagten er der kommet flere offentligt ansatte, statens budget er øget og der er kommet over 2000 nye regler og forbud, der har indskrænket borgernes frihed. Under Nyrup regeringen blev der privatiseret massivt, selvom dette faktisk er imod deres grundlæggende ideologi.

Marginalvælgere

Som tidligere nævnt forsøger partierne i dag er være mere brede for at få flest stemmer. Marginale vælgere er i dag mange og dvs. at man kan flytte på dem, mens kernevælgeren kun meget svært flyttes.

Marginal vælger antallet øges og det kan skyldes:

Kvindernes indtog på arbejdsmarkedet.
Klasseskel eksisterer ikke i samme grad
Mediernes indflydelse

Kvinder

Da kvinderne kom ud på arbejdsmarkedet, kom der samtidig en ny flok vælgere, som hver havde, eller fik, deres selvstændige mening. Før frigørelseskampen var det almindeligt, at kvinderne stemte det samme som deres mand. I dag forsøger partier ofte at henvende sig direkte til kvinder ved at tale om bløde værdier, da det antages at kvinderne helst vil tale om dette.

Klasseskel - relativ fattigdom

Klasseskellet i Danmark eksisterer fortsat, men slet ikke i samme grad som tidligere. Selv de fattigste har det markant bedre end for 100 år siden.

For 100 år siden var der en reel risiko for at ens børn sultede, mens vi i dag taler om **relativ fattigdom**, så talte man dengang om fattigdom.

Relativ fattigdom betyder at man har væsentlig færre penge til rådighed end gennemsnittet, men ikke

nødvendigtvis at man ikke har penge til mad, tøj, sko og husleje. Man har ikke fastsat en officiel fattigdomsgrænse i Danmark, men oftest betragter man en person som fattig, hvis denne har under halvdel af, hvad en gennemsnitsdansker har i løn.

Selvom det giver mening at tale om begrebet, så er der indbygget et problem i selve begrebet. Når landet bliver rigere vil der komme flere relativt fattige, mens der kommer færre, når landet oplever nedgang i rigdom.

Den relative fattigdom er stigende i Danmark, men man kan diskutere, om denne gruppe reelt er blevet fattigere eller rigere. Hvis naboen har fået 10.000 kroner mere til sig selv om året og jeg kun har fået 1000 kr., er jeg så blevet 1000 kroner rigere eller 9000 kroner fattigere? Man kan også vende den om og spørge om jeg er blevet rigere fordi naboen er blevet fattigere.

Klasseskellet er blevet mindre og dermed giver det mindre mening at tale om arbejderparti eller et borgerligt parti, fordi det er blevet mindre klart, hvem der er hvem.

Udtryk som de borgerlige og arbejderklassen eksisterer dog fortsat, men uden samme betydning som tidligere.

Mediernes rolle

Før i tiden havde hvert parti sin egen avis. Det betød at man ikke læste modpartens argumenter. I dag beskæftiger langt de fleste aviser sig med alle partier. Hvert partis holdning kommer altså til udtryk. Dette har forøget marginalvælgerne, og har gjort at partierne kan hente vælgere fra alle dele af samfundet.

Mediernes indflydelse er i dag massiv, således har Internettet ændret måden at tale med vælgerne på. I dag har næsten alle kandidater/folketingsmedlemmer mere direkte adgang til vælgerne enten via blogs eller via Facebook.

Men avisernes indtog på nettet har også gjort at de har en meget kortere deadline, det har den fordel at der kommer flere ting frem, men det har også den ulempe at selv ret banale historier kan komme til at fylde urimelig meget. I mere end fjorten dage - 24 timer i døgnet - måtte Henriette Kjær således lægge ryg til at hendes mand var en svindler.

Facebook opdateringer bliver brugt som kilder og mere eller mindre eksperter bliver brugt som hurtige kilder til mere eller mindre lødige historier.

Flere politikere har efterlyst mere indhold frem for form. I sommeren 2011 holdt Anders Samuelsen en tale på Bornholm, hvor EB var tilstede. Fokus blev, at der kun var 30 tilhørere (i øvrigt i silende regn), mens man intet skrev om, hvad der egentlig blev sagt fra talerstolen.

Et andet eksempel var at Helle Thorning var på besøg i Libyen og at hun der havde medbragt en rød taske, til gengæld kunne man intet læse om, hvad mødet handlede om og hvad hun var der for. Det bliver svært for vælgerne at træffe informerede beslutninger ud fra sådanne dækninger af politikernes gøren. Marginal vælgerne øges derved, men hvad værre er, så har de svært ved at træffe beslutning, der handler om politisk overbevisning frem for om man kan lide personen eller ej.

Populisme

Denne, negative, betegnelse bruges på en person eller parti, som ikke har en rigtig ideologi, men som tager stillingen alt efter hvad der er populært at sige. Her tænker man ikke så meget på højre/venstre men går op i enkeltsager. Der tænkes end ikke på partiets ideologi, der tænkes på, hvad der kan tiltrække stemmer.

Man kan hævde den idealistiske tankegang nedprioriteres, og politik markedsføres som alt andet.

Selvom dette egentlig er en negativ betegnelse, så har praksis vist, at alle partier i dag markedsfører sig som om de solgte vaskepulver. Kun ganske få partier har klippefaste holdninger, men ændrer holdninger i takt med befolkningsstemningen.

Venstre, Socialdemokraterne og Socialistisk Folkeparti har ændret deres politik ganske markant de sidste ti år. Venstres formand gik ind for minimalstaten frem til valget i 1998, hvor de ikke vandt regeringsmagten. Efterfølgende voksede staten med 70.000 ansatte i Foghs embedsperiode.

SF og S har de sidste to år ændret stort set hele deres politik. I 2008 gik S således ind for at fjerne efterlønnen, mens de i dag kæmper for at bevare den. I 2005 lød det fra formanden Helle Thorning at både

folkepension og efterlønnen måtte begrænses, men det var meget upopulært og man har ændret mening. Efter valgsejren i 2011 beskar man så alligevel dagpengene.

Nogle partier går altså efter at vejre morgenluft, dvs. at de ser hvad der er populært og skynder sig at sige noget om det. Det sker ofte efter en tv udsendelse eller en avisartikel at en person fra et parti træder frem og kræver handling.

Realpolitik

Liberal Alliance har de samme holdninger i dag som da partiet lå på 0,0% af stemmerne. Dansk Folkeparti har også de samme holdninger som de altid har haft og det samme kan siges om Enhedslisten. Man kan til gengæld godt diskutere om at partierne altid stemmer overens med disse holdninger.

Der er nemlig nogle gange ikke altid overensstemmelse mellem **realpolitik** og ideologisk politik. Det er det, som vi skal se på i dette afsnit.

Eksempel:

Dansk Folkeparti gik til valg i 2007 på at bevare efterlønnen uændret, men den økonomiske **realpolitik** tvang partiet til at være med til at forringe efterlønnen fra 5 til 3 år. Mod at gå med til at forringe efterlønnen fik partiet indført øget grænsekontrol, selvom de to sager jo intet har med hinanden at gøre. Men DF ved at dette betyder meget for deres vælgere og regeringen havde brug for at stemmerne, derfor gik de med til en handel, som formentlig ikke har den helt store betydning for kriminaliteten, selvom det markedsføres sådan. Og grænsekontrollen forsvandt da også igen umiddelbart efter regeringsskiftet i 2011.

Nogle gange er en del af handlen ligefrem at et parti får lov til at få præsentationen overfor medierne. Her kom DF til at markedsføre aftalen så godt, altså som om at grænserne blev lukket, at EU reagerede voldsomt. I virkeligheden er der tale om at ca. 1 ud

af 1000 biler blev kontrolleret. Men markedsføringen af en aftale er vital for at kunne "sælge" ens forhandling til sine vælgere.

Det vi kan konkludere om realpolitik er:

For et parti handler det om at trække Folketingets beslutninger i den rigtige retning i forhold til sin egen ideologi.

Som du kan læse, er realpolitik altså en blanding af **holdning, viden og hvad der er praktisk muligt** indenfor de rammer samfundet har. Det er vigtigt, at man har en holdning til spørgsmålet. Holdningen afgør, hvordan man vælger, at gribe problemet an. Hvis man ser arbejdsløse som "dovne hunde, der bare skal have et spark", vil man naturligt nok gribe problemet anderledes an, end hvis man ser arbejdsløshed som et menneskeligt tragedie.

Men en holdning uden viden er helt håbløst, det nytter ikke noget at tale om "høj arbejdsløshed og jeg tror at...", i politik handler det om at indsamle viden omkring det konkrete emne og forhåbentlig være så modtagelig overfor den viden, at det enten bekræfter eller afkræfter et problem, og endnu vigtigere at man kan benytte denne viden til at komme med løsninger eller løsningsforslag, altså hvad der er praktisk muligt.

Kapitel 10

Mediernes rolle

I de senere år er der sket en stigende mediebevågenhed overfor det politiske arbejde. Man taler om at medierne er **en ny statsmagt**.

Medierne bringer enkeltsager op, og/eller sætter fokus på dele af samfundet. Det kan fx være sundsektoren, indvandring eller noget helt andet. Da befolkningen ikke længere stemmer efter klasse tilhørsforhold, spiller mediernes rolle en stadig stigende rolle.

Det samme gør måde, hvorpå borgerne i dag læser/ser medierne. Politikerne skal derfor lære at kommunikere kort og effektivt, fordi politikerne oftest kun har få minutter til at sige selv et kompliceret budskab på en måde, som bliver forstået af flest muligt.

Internettet har, som tidligere nævnt, gjort at den grundige gennemarbejdede journalistiske historie er blevet mere sjælden, men omvendt har nettet givet politikerne mulighed for direkte kommunikation med flere vælgere end tidligere, fx med Facebook og blogs. Men også her støder politikerne på problemet med at fastholde vælgerne.

Meningsmålinger og politiske kommentatorer

Det samme gør meningsmålinger, som giver politikerne et vink med en vognstang, om deres politik er "korrekt" eller ej. Det gør at politikerne i et vist omfang er tvunget til at lave populære beslutninger eller i hvert fald ikke *for* upopulære beslutninger. Populisme kommer dermed nemt til at herske på bekostning af ideologi og fornuft.

Mogen Kristiansen, politisk kommentator på TV2 News udtrykte efter en meningsmåling det således efter at LA var nede på 4,8% tilslutning mod 5,9% måneden før:

"Hvis Liberal Alliance ikke kommer med en ny politik, så kan det være de slet ikke kommer i Folketinget. Man kan ikke bare sige det samme igen og igen og så tro, det går godt".

Efter min mening er det helt forkert. En politiker bør vel ikke skifte standpunkt, fordi vælgerne er uenige. Burde politik ikke handle om at fremlægge sine synspunkter, og så tager vælgerne stilling til dem?

Men vi ser det, som Mogens Kristiansen siger. Politikere, der forsøger at finde den rette stemning og siger det som befolkningen nok helst vil høre. Det kaldes med et negativt udtryk for **populisme**.

Politiske kommentatorer er blevet meget populære, de analyserer politiske handlinger og mulige motiver til handlinger og deres indflydelse er stor. I starten var det formentlig meningen at de skulle "oversætte" politik og gøre det nemmere at forstå, men man kan begynde og spørge sig selv om det ikke er meget magt at give til en enkelt person? Man taler om medierne kan have en dagsorden.

Dagsorden skal ikke misforstås, sådan at medierne går efter et bestemt parti for at skade dette parti, men derimod at medierne går efter at skabe en historie.

Mit eksempel kommer fra Liberal Alliances landsmøde i marts 2011, her holdt vi et rigtigt positivt og konstruktivt møde med mange taler og stor fest om aftenen. TV2 var tilstede hele dagen og sendte massivt fra landsmødet.

Imidlertid var dette ikke en rigtig god historie til Nyhederne om aftenen, derfor fravalgte man alle de mange positive vinkler og valgte i stedet at fokusere på et utilfreds medlem af ud af 1500 medlemmer, der var mødt frem.

TV2 med Henrik Qvortrup som politisk redaktør kom efterfølgende i voldsom skudlinje for at fordreje sandheden for at skade Liberal Alliance. Det tror jeg ikke var formålet, formålet var at skaffe en negativ vinkel, fordi negative historier har det med at "sælge bedre" og altså dermed skaffe flere seere og i den sidste ende flere reklamekroner.

Det er en tendens i mainstream pressen generelt, negative historier fylder mest, det er sjældent man læser om fx et vellykket ulandsprojekt, mens man til gengæld ofte hører om de mislykkede projekter. Det er der flere læsere i.

Politiske tricks

Regeringen er oftest dem som holdes ansvarlig for landets politiks succes og fiasko. Dette er for det meste rimeligt, da det kun er sjældent, der kommer et flertal udenom regeringen, hvor regeringen bliver pålagt at lave en lov, som den selv er imod.

Lige når der er regeringsskifte har den afgående regering dog for vane at give den nye regering skylden for alt som de ikke selv er lykkedes med. Omvendt vil regeringen give den tidligere regering skylden for ting, der ikke lykkes. Det er (desværre) sjældent at man oplever en minister eller regering, der erkender at en politik ikke er lykket.

Det er vigtigt, at man som vælger lære at gennemskue de politiske tricks, for regeringen er afhængig af vælgernes gunst og derfor forsøger den at fremstå bedst muligt og måske fremstille oppositionen skidt i processen. Omvendt vil oppositionen gerne overtage regeringen og vil forsøge at fremstå som problemløser, og få regeringen til at fremstå dårligt.

Eksempel 1

Miljøministeriet besluttede i et internt notat, der næppe skulle være offentliggjort, at dårlige nyheder altid skulle flankeres af to gode nyheder. Ministeriet benægtede det, men det ændrede ikke på, at talte man efter, så kom der aldrig en dårlig nyhed uden der var to gode med.

Eksempel 2

Det er upopulært at skære ned på den offentlige sektor, da mange vælgere kan mærke det på deres egen krop, fx ved at deres børns uddannelse bliver forringet. Dette siger man derfor ikke direkte.

I 2002 blev gymnasierne beskåret med 1 milliard kroner, året efter blev gymnasierne **styrket** med 200 millioner og yderligere 200 millioner i 2004. Dermed lykkes det for regeringen at fremstå som om de generelt havde styrket uddannelsen, selvom de havde beskåret den med 600 millioner.

Eksempel 3

Et andet politisk trick er præsentationen af forbedringer, så de ser bedre ud end de i virkeligheden er.

Da regeringen besluttede at styrke efteruddannelse af uddannelsessektoren blev det præsenteret ved at fastslå at folkeskolen fik 200 millioner, gymnasierne 200 millioner, universiteterne 200 millioner. For de fleste lyder det som om man tilføjer 600 millioner, sandheden er dog at folkeskolen, gymnasierne og universiteterne fik efter uddannelse for 200 millioner i alt. Ved at præsentere hver part for sig kom tallene til at se bedre ud.

Selvom man kan synes det er forkert at benytte sig af politiske tricks, så er det udbredt hos alle partier. Som vælger er man nødt til at lære disse tricks ellers bliver man snydt. Man skal altså både være opmærksom på hvad der bliver sagt, men også hvad der **ikke** bliver sagt.

På billedet her, ser du efter min mening en af de mest rystende kampagner som et parti har lavet. Socialdemokratiet, som regeringsparti, nævnte første del og undlod den sidste del. Faktisk fik man altså et fradrag på 1300 kroner, som så blev mindre, hvis man gik til lægen. Ingen skulle altså se ned i pungen og beslutte om man havde råd til at gå til lægen. I stedet for at fremlægge sin uenighed, så fremlagde regeringen et andet partis holdning på en usand måde. LA reagerede med ovennævnte reklame.

Politisk korrupsion

Korrupsion i dansk politik er uhyre sjældent, selvom nogle politikere har bevæget sig på gyngende grund.

Da Frank Jensen, daværende justitsminister i Nyrup regeringen (1993-2003), ringede til statsamtet for at fremskynde sin broders skilsmisse, gjorde Jensen sig skyldig i noget, der kunne opfattes som magtmisbrug. Jensen mente, han havde ringet privatperson, men måtte efterfølgende erkende, at det kunne opfattes som at lægge pres på offentlig myndighed, når han ringede (i kraft af sin stilling).

Regulært magtmisbrug var Brian Mikkelsen tæt på at lave, da han sendte en mail til DR's general direktør, hvori han redegjorde at regeringen var utilfreds med stationens kritik af regeringen og at det satte regeringens velvilje på prøve. Da DR er afhængig af licensmidler, som er vedtaget af regering og folketinget blev dette opfattet som magtmisbrug.

Det er dog vigtigt at skelne mellem denne "måske magtmisbrug" og korrupsion. Hverken Frank Jensen eller Brian Mikkelsen gjorde noget ulovligt, men kun noget kritisabelt.

Erik Ninn Hansen gjorde sig skyldig i korrupsion i to omgange, første gang var i 1968, hvor regeringen

blev pålagt at "ingen må registreres alene pga. lovligt politisk virke", Ninn Hansen besluttede at praksis skulle forsætte som altid. Sagen kom først frem i 2009 og det blev besluttet ikke at forfølge den, formentlig fordi Ninn Hansen var højt op i årene og led af demens.

I 1987 bad han sit ministerium at undlade at behandle tamilers asylansøgninger, hvilket han i 1995 bi en rigsret blev i dømt 4 måneders betinget fængsel for.

I kommunalpolitik har der været et par sager de seneste tyve år, men generelt er politisk korrupsion i Danmark minimal og specielt set i forhold til udlandet. Derfor fylder de ganske få sager også meget i mediebilledet, fordi sagerne netop er så specielle.

Embedsmænd og offentligt ansatte

En af de mere bekymrende tendenser der er blevet set de sidste 4-7 år har været embedsmænd, der tilsyneladende har sin egen politiske dagsorden og/eller forvalter lovgivningen ud fra bestemte politiske formål.

Helle Thornings mand blev anklaget for at have snydt i skat, enten bevist eller ubevist. Sagen var naturligt nok en større skandale og efter et større tælleri, nåede skat frem til at hendes mand havde været i landet ca. 180 dage, hvorfor han ikke skulle beskattes i Danmark. Imidlertid gik dette i strid med tidligere praksis og spekulationen gik på om Skat ikke ville gå imod en siddende statsminister.

Et andet eksempel var da der blev vedtaget gensidig forsørgelsespligt, der oplevede mange at loven blev administreret meget hårdere end lovens bogstav. Et tredje eksempel var da justitsminister Karen Hækkerup (S) var ude og fortælle at der måtte "dæmnes op for flygtninge fra Eritrea. Samme dag stoppede sagsbehandlingen af disse flygtnings sager, selvom ministeren på ingen måde har magt til at kræve dette uden opbakning fra Folketinget.

Der er altså muligvis sket en forskydning af magt, hvor embedsmænd og offentligt ansatte forsøger at administrere lovgivningen efter politiske vinde. Og kan man finde bekymrende.

Samfundet Omkring Os består af:

1) Demokrati

Under forberedelse:

2) Balance

Bogen ser på de balance problemer og udfordringer der er i verden med Danmark som udgangspunkt. Herunder EU, økonomisk teori, flygtninge m.m.

3) Partier i Danmark